

Univerzita Karlova v Praze
1.lékařská fakulta

Bakalářská práce

2014

Zdeněk Chuchel

Univerzita Karlova v Praze
1. lékařská fakulta

Studijní program: Specializace ve zdravotnictví
Studijní obor: Adiktologie

Zdeněk Chuchel

**Porovnání primární drogové kriminality před a po změně trestního
zákoníku.**

**Comparison of primary drug crime before and after the amendments to
the criminal code.**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jaroslav Tejvl

Praha, 2014

Prohlášení:

Prohláuji, že jsem závěrečnou práci na téma porovnání primární drogové kriminality před a po změně trestního zákoníku zpracoval samostatně a že jsem řádně uvedl a citoval všechny použité prameny a literaturu. Současně prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s trvalým uložení elektronické verze mé práce v databázi systému meziuniverzitního projektu Theses.cz za účelem soustavné kontroly podobnosti kvalifikačních prací.

V Praze, 21.7.2014

Zdeněk Chuchel

í ..í í ...í í í .í í í í í í í

Identifikační záznam:

CHUCHEL, Zdeněk. *Porovnání primární drogové kriminality před a po změně trestního zákoníku.* [Comparison of primary drug crime before and after the amendments to the criminal code]. Praha, 2014. 64s., Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze. Vedoucí závěrečné práce pan Mgr. Tejvl, Jaroslav.

Pod kování

Chtěl bych zde na tomto místě především velice podkovat vedoucímu této závěrečné práce panu Mgr. Jaroslavu Tejlovi za trpělivé poskytování informací na mé dotazy a za rady při shánění odborné literatury, jež mi velmi pomohly k tomu, abych tuto práci vypracoval.

Abstrakt

Dnem 1.1. 2010 nabyla účinnosti šnová trestn právní norma, zákon . 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen šnTZö ó nový trestní zákoník). Do této doby byl účinný šstarý ö trestní zákon . 140/1961 Sb. (dále jen šsTZö), trestní zákoník ve zn ní pozd jích p edpis .

Hlavním cílem této práce je popsat v teoretické ásti jednotlivé zm ny, ke kterým do-lo ve zn ní skutkových podstat drogových trestných in . V praktické ásti porovnám statisticky evidovanou trestnou innost páchanou v souvislosti s návykovými látkami v letech 2007 - 2009, to znamená 3 roky p ed zmi ovanou derogací a v letech 2010-2012, tedy za stejné asové období po této zm n .

Pokud tedy hovo ím o trestné innosti, pak se v souvislosti s návykovými látkami jedná o tzv. primární drogovou kriminalitu, která je ze své podstaty latentní. Konkrétn jsou to tzv. drogové trestné iny dle § 283 - § 287 šnTZö. Dle sTZö jsou to tyto trestné iny v ustanoveních § 187, §187a, §188, §188a.

Co se tý e jednotlivých trestných in , tak se v této práci zam ůji na statisticky evidované atributy: kolik bylo v jednotlivých letech odsouzeno osob, obflalováno ze spáchaného trestného inu, trestn stíháno a také budu porovnávat jednotlivé druhy trest . V návaznosti na tato data poukazuji, jestli se jednotlivé právní úpravy n jakým zp sobem mohly projevit na statistických údajích p ed a po zm n trestního zákona.

To znamená, fle smyslem této práce je pokusit se ukázat, zda-li se p íjetí tohoto nového zákona n jakým zp sobem projevilo na primární drogové kriminalit .

Klí ová slova: primární drogová kriminalita, zákon . 140/1961 Sb., zákon . 40/2009 Sb., jednotlivé druhy trest a trestné iny

Abstract

Day 1.1 2010 came into force the "new" standard of criminal law, Law No. 40/2009 Coll., The Criminal Code (hereinafter referred to as "the new Penal Code" - the new Criminal Code). By this time the effective "old" Criminal Code No. 140/1961 Coll. (hereinafter referred to as "STZ"), Penal Code, as amended.

The main objective of this paper is to describe the theoretical part of the various changes that occurred as the facts of drug offenses. In the practical part I compare statistically recorded crimes committed in connection with drugs in the years 2007 - 2009, that is three years before mentioned derogation and in 2010-2012, ie for the same period of time after the change.

If we speak about the crime, then in connection with drugs is the so-called primary drug crime that is inherently latent. Specifically, the so-called drug offenses under § 283 - § 287, "the new Penal Code." According STZ "are those offenses in § 187, § 187a, § 188, § 188a.

As for individual crimes, and in this work focused on the statistically recorded attributes: how much was in each year of the convicted person accused of the crime committed, prosecution, and I will compare the different types of sentences. Drawing on these data suggest that, if the individual rules in some way to show the statistics before and after the change to the Criminal Code.

This means that the purpose of this study is to show whether the adoption of the new law somehow affected the primary drug crime.

Keywords: primary drug-related crime, act No. 140/1961 Coll., act No. 40/2009 Coll., the different types of punishments and crimes.

Obsah

Úvodí	8
1. Legislativní vývoj tzv. drogových trestných in	11
2. Zákon . 140/1961 Sb. a drogové trestné iny	13
2.1. Nedovolená výroba a drfění OPL a jed §187	14
2.2. Nedovolená výroba a drfění OPL a jed §187a	15
2.3. Nedovolená výroba a drfění OPL a jed § 188	16
2.4. Tř ení toxikomanieí	17
2.5. Novela zákona . 112/1998 Sbí	17
2.6. Novela zákona .134/2002 Sbí	21
3. Zákon . 40/2009 Sb. a drogové trestné iny	23
3.1. Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a s jedy § 283	23
3.2. P echovávání OPL a jedu §284	26
3.3. Nedovolené p stování rostlin obsahujících OPL § 285	26
3.4. Výroba a drfění p edm tu k nedovolené výrob OPL a jedu § 286	28
3.5. Tř ení toxikomanie § 287	29
4. Analýza statických údaj porovnávaných p ed a po zm n trestního zákoníku	30
4.1. Analýza trestného inu dle § 187 šsTZö a § 283 šnTZöí	32
4.2. Analýza trestného inu dle § 187a šsTZö a § 284 šnTZöí	38
4.3. Analýza trestného inu dle 285 šnTZöí	44
4.4. Analýza trestného inu dle § 188 šsTZö a § 286 šnTZöí	47
4.5. Analýza trestného inu dle § 188a šsTZö a § 287 šnTZöí	52
Diskuse a záv rí	57

Úvod

š Kafldá zem a kultura má svoje vlastní drogy, svoje vlastní tradice a svou vlastní cestu jak s drogami zacházetō. (Ganeri, 2001)

Problémy spojené s drogami lze rozdělit na primární a sekundární. Mezi ty primární se řadí následky vyplývající z užívání drog, jakými jsou psychická a fyzická závislost, snížený rozvoj osobnosti, problémy v citové a emoční sféře osobnosti. Jako sekundární se označují vznik ilegálního obchodu s drogami, náklady na fungování trestního systému, prostituce, kriminalita aj. (van Dijk, 1993)

Kriminalita je s drogami nepochybně úzce spjata. Válková, Kuchta (2012) uvádí, že výzkumy naznačují těsný vztah mezi užíváním drog a kriminálním chováním. V našich podmínkách doznala drogová scéna otevřením hranic po sametové revoluci značným změnám. Zejména v souvislosti s geografickou polohou našeho státu se u nás rozšířil nelegální mezinárodní obchod s drogami, a také distribuce a výroba drog u nás prudce po roce 1989 vzrostla. Chmelík (1999) k tomu dodává, že po roce 1989 dochází v České republice k výraznému nárůstu užívání omamných a psychotropních látek a jedinec. K tomu u nás přispěla relativně bezpečná distribuce a také poměrně nízké tresty, které byly za drogové trestné činy ukládány. S tím také souvisí fakt, že v tomto období byly novelizovány právní normy, kterými se stát snažil kriminalitu v této drogové regulovat tak, aby negativní dopady byly pro společnost co možná nejmenší.

Zjistit, jak se tyto legislativní úpravy projevují v praxi, je naprosto nezbytnou záležitostí, která má být zákonodárcům ukázat cestu pro další postup. Protože k tomu by bylo přijímání nových zákonů bez toho, aniž bychom zjistili jejich praktické působení ve společnosti (Vojtěch a kol., 2000). Takto například zareagoval svým výzkumem (Projekt analýzy dopadů novelizace drogové legislativy v ČR) Záborský (2001), který mapoval důsledky zavedení novely zákona č. 112/1998Sb. a na jeho závěry zareagovala vláda novým usnesením č. 1177/01, kterým ukládá legislativní rozlišení drog podle míry jejich zdravotní a společenské nebezpečnosti.

Právě při přijímání nových zákonů (jejichž cílem je snížení dostupnosti a užívání drog v České republice) je v souvislosti vnímáno ať jako taková nejzákladnější forma snížení celospolečensky negativních důsledků v souvislosti s drogami, jedná se o tzv. zásadu ultima ratio. Na první místo je řazena odborníky, což se týká snížení nabídky a poptávky po drogách, prevence a léčba. Bém & Kalina (2003) popisují, že prevence usiluje o to, aby se potenciální spotřebitel nestal skutečným spotřebitelem, tj. aby drogy takový jedinec vůbec nekonzumoval. Kalina a kol. (2003) uvádí, že pro drogovou strategii zaměřenou na poptávku po drogách existuje několik přístupů, je-li jsou vhodné jako realizační nástroje. Jedná se například o biomedicínský model, kdy drogová závislost je nemocí v lékařském slova smyslu.

V posledních letech jsme svdky řady diskuzí, jakou měrou pomocí legislativních norem vůbec snižovat dostupnost této nabídky a s ní související poptávku po drogách. Posuzují se zejména aspekty jako škodlivost jednotlivých drog, jak jsou jednotlivá jednání v souvislosti s manipulací drogy škodlivá pro společnost a také jakých opatření v této věci pachatelům této trestné činnosti poufít, aby bylo dosaženo účelu trestu (Trávníková, Zeman, 2007). Hovoříme-li o drogové kriminalitě, pak je důležité se seznámit s nezákladními pojmy. Je velmi zajímavé, že přestože bychom mluvíme o tzv. drogových trestných činech (v šňTZö § 283- § 287) a o trestné činnosti spojené s užíváním drog, tak ani současný trestní zákoník pojem droga jako takový nezná, užívá se termín omamné, psychotropní látky (dále jen OPL) a jedy.

Porovnáme-li definici drogy a OPL, tak za drogu je podle WHO¹ považována jakákoliv látka, která pozmění, je-li vpravena do organismu, jednu nebo více jeho funkcí. Hruška (2009) popisuje, že slovo droga pochází z arabského šdurana, což označuje lévo. V dnešní době se toto slovo používá jako výraz pro farmaceutické látky a jiné léky, jejichž zneužívání vede ke změnám nálady, povzbuzení či utlumení duševních a tělesných funkcí, nebo k vyvolání halucinací. Dle § 130 trestního zákona jsou definovány jako návykové látky i alkohol, omamné a psychotropní látky a ostatní látky, které jsou způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka, jeho ovládací či rozpoznávací schopnosti, nebo sociální chování. Tablová (1999) popisuje, že za OPL podle zákona č. 167/1998 Sb.² o návykových látkách v platném znění jsou považovány takové látky, u nichž vzniká nebezpečí chorobného návyku nebo psychických změn nebezpečných pro společnost a jsou uvedeny v seznamu těchto látek.

Kriminalita je definována jako výskyt chování, které je v dané společnosti považováno za trestné. Jedná se o trestné činy, které se ve společnosti vyskytly, nebo vyskytují (Fischer, Křoda, 2009). Tato definice vystihuje to, že co může být považováno v určité společnosti za trestný čin, tak může být jinde legální. A také samozřejmě to, že po určité právní úpravě, což dříve za trestný čin považováno nebylo, být nyní trestné může a naopak.

Akoliv na téma drogové kriminality již byly psány různé odborné publikace (např. Trávníková, Zeman, 2007 o Možnosti trestní justice v protidrogové politice I., či Zeman, 2011 o Vybrané aspekty drogové problematiky z pohledu občanů), které se tímto fenoménem v české republice zabývají, tak jsem v relevantních zdrojích doposud vydané literatury nedohledal žádnou studii, která by se zabývala porovnáním drogové kriminality před a po změně trestního zákoníku.

---

¹ Světová zdravotnická organizace je agentura Organizace spojených národů. Je koordinací autoritou v mezinárodním veřejném zdraví.

² Seznam látek v tomto zákoně uvedených vychází z mezinárodních úmluv, jimiž je Česká republika vázána. Ustanovení § 283, 284 a ustanovení § 286 se týká také jedů.

Toto téma je pro autora práce zajímavé z osobního pohledu zejména kvůli tomu, že pracuje ve vězeňství a prakticky každodenně se setkává s lidmi, kteří si odpykávají trest za spáchanou trestnou činnost v etn drogové a paklife by měl vyjádřit svůj laický názor na uskutečňování změny trestního zákoníku, tak o této změně věděl pouze díky nově oíslovaným paragrafům u jednotlivých drogových trestných činů (šsTZö - §187, §187a, §188, §188a; šnTZö - §283, §284, §285, §286, §287) .

1. Legislativní vývoj tzv. drogových trestných činů

„Jistě moudrým bývá sáhnout do minulých časů, chceme-li popisovat jev současnosti.“ (Grumlík, 1998).

Tuto v tu jsem poučil proto, že velice přesně vystihuje to, proč budu popisovat jednotlivé legislativní úpravy, které postupně vedly do právní podoby upravující trestnou činnost související s drogovou kriminalitou v dnešní době a proč jsem tedy začal tuto kapitolu do bakalářské práce.

První trestní právní úpravy na našem území se datují již do 50. let 19. století, tzn. do doby tzv. rakousko-uherské monarchie, kdy ještě neexistoval samostatný československý stát. Souvisí to zejména s tím, že v tomto období došlo k rozvoji průrodních věd, díky nimž bylo možno vyrábět z průrodních surovin velké množství omamných látek zejména opiátového typu, včetně například heroínu a poté co byla zjištěna souvislost mezi rozšířením těchto látek, zdravotním poškozením uživatelů a zločinným, bylo nutné vytvořit právní úpravu. Například byl vydán zákon č. 117/1852 o zločinech, přečinech a přešestupcích, který mimo jiné upravoval trestní postih za porušení předpisů týkajících se nakládání s léky a jedy. Za trestný čin byl dle § 354 považován neoprávněný prodej léků vnitřních i zevních, nedbalost v chování a oddělení jedu (§ 368), zanedbání dohledu nad jedovatou látkou (§ 370) (Gajdošková, 2001).

V souvislosti s podáváním drogy je velice zajímavé, že v tehdejší době byly za tyto trestné činy udělovány poměrně velmi mírné tresty odepření svobody. Dle § 337, kdy se jednalo o trestný čin tzv. uflívání odvaru z makovic například tehdy, hrozil trest odepření svobody pouze v případě těžkého ublížení na těle, či usmrcení v maximální výši 1 roku. Tento paragraf byl rozdělen do několika písmen a například dle písmena šdō mohl být odsouzen ten, kdo se neopatrně choval například vykuřování sírou a například uflívání narkotizujících prostředků. Trestného činu se dopoušel také ten, kdo provozoval lékárnu, či ranhožství bez povolení, kdy se kladl důraz na to, že tato osoba poufřívala éterových par, tzn. dopoušela se narkotizování dle § 343 (Gajdošková, 2001).

A koliv znění vyjmenovaných trestných činů se může zdát v dnešní době poněkud směšné, pak za povšimnutí stojí fakt, že uflívání v tehdejší době nebylo považováno za trestné uflívání OPL, ale například jejich držení, což je z dnešního hlediska (stejně jako u výše trest) dle mého názoru poměrně překvapivé zjištění, za trestnou byla považována pouze distribuce OPL.

Je zajímavé, že právní úprava v SR (zákon č. 128/1923 Sb.) tehdy definovala nelegální obchod s drogami pouze jako přešestpek a tomu odpovídala i výše trestu, která činila 20.000K a v případě, že peníze nebylo možné od dotyčného získat, trestal se odepřením svobody na 3 měsíce. Tyto nízké tresty byly přitom neefektivního postihu

p ekupník a distributor drog. V roce 1938 byl přijat zákon č. 29/1938 Sb., v němž byly zahrnuty mezinárodní úmluvy z let 1912, 1925 a 1931³ (Hruška, 2009).

Tento zákon jífl ur oval jednotlivé trestné iny podobn jako sou asná právní úprava, což znamená, že jífl poprvé na našem území byla jasn definována protidrogová politika. Drogy se musely zapisovat do zvlátních registr , lékárny musely v těchto registrech zaznamenávat drogy vydané na lékařský předpis. Na základ tohoto zákona a díky innosti policejních slofk proti ilegálnímu obchodu s drogami se uvádí, že se před začátkem 2. světové války poda ilo výrazn snížit počet osob zneužívajících drogy v tehdejší SR (Gajdošková, 2001)

Dle § 19 odstavce 1 tohoto zákona trestal úmyslné vyrobení OPL, předpravu, zpracovávání, předchovávání, prodej, uvedení do ob hu, nabídku, dovoz i vývoz. Pachateli v takovém případě hrozil trest odnětí svobody od 3 měsíců do 3 let a pen fity trest od 5.000 do 50.000K , pokud byl tento in spáchán ve větším rozsahu mohl být pachatel odsouzen na 1-5 let, pen fity trest od 10.000 do 100.000K . Ve 2. odstavci tohoto paragrafu mohl dostat trest odnětí svobody od 1 měsíce do 1 roku, i pen fity trest do výše 5.000K ten, kdo vyrobil, opat il si, nebo předchovával předem t, i nástroj, který sloužil k výrob , i předprav OPL (Tablová, 2005).

V roce 1950 byl přijat trestní zákon č. 86/1950 Sb., který navazoval na předchozí zákon z roku 1938. Tento nový zákon byl přijat z důvodu nových metod výroby a distribuce drog a změny cíli, vytvo il základ trestní právní úpravy v podob , která je obdobná dnešnímu stavu. Drogové trestné iny byly upraveny v § 197 a § 198 o nedovolená výroba a drfení omamných prostředků a jed . lov k, který bez povolení vyrobil, dovezl, vyvezl, opat il, i předchovával omamné prostředky, i jedy, mohl být odsouzen až na 3 roky. Na 5 let mohl být odsouzen ten, kdo se tohoto inu dopustil ve zna ném rozsahu, vyd le n , zp sobil jífl smrt jiné osoby, nebo t lkou újmu na zdraví více lidí. V § 198 se říká, že trest odnětí svobody až na 2 roky m že dostat ten, kdo vyrobí, sob nebo jinému opat í, i předchovává předem t k neoprávn ěné výrob omamných prostředků , nebo jed (Púry, Sotolá , Mal, 1999).

Ministr spravedlnosti na idil (resp. m l na ízeno), která látka bude pat it na seznam omamných prostředků a jed dle NMS č. 119/1950 Sb. a č. 54/1955 Sb. Tento seznam byl tehdy d len podle míry nebezpečí návyku, dále podle duševních zm n a nakonec podle rizik zneužití (Gajdošková, 2001)

---

³ 1912 o Haagská konvence o výroba a obchod s opiáty omezeny pouze pro lékařské účely.

1925 o fienevská konvence o jednotlivé vlády se zavázaly podávat ro ní statistická hlášení výroby opiát a jejich zpracování.

1931 o fienevská konvence o omezení světové výroby omamných látek.

2. Zákon . 140/1961 Sb. a drogové trestné iny

V této kapitole podrobně popíjí jednotlivé právní úpravy týkající se drogových trestných in - to znamená tzv. primární drogové kriminality⁴. Primární drogová kriminalita je v evropském kontextu (tzn. v rámci klasifikace navrhované Evropským monitorovacím střediskem pro drogy a drogovou závislost) chápána jako trestná innost proti drogovým zákon m. (Carpentier, 2007).

---

⁴ Krom primární drogové kriminality rozli-ujeme v R také drogovou kriminalitu v ěr-ím kontextu (tzv. sekundární drogovou kriminalitu). Jedná se o trestné iny spáchané pod vlivem OPL, nebo v d sledku jejího aktivního i chronického užíování, nebo trestné iny páchané za ú elem získání drogy (zejména jde o majetkovou trestnou innost a násilnou trestnou innost) .

Válková, Kuchta a kol. (2012) uvádí, že:

a) do trestných in za ú elem získání tzv. nealkoholové drogy, i získání finan ních prost edk k obstarání drogy nej ast jí pat í majetkové delikty jako jsou krádeže vloupáním, loupeže, nebo podvody. U t chto p ípad bývá objasn na souvislost mezi trestnou inností a zneužííváním drog velmi malá. P i odhalování takové trestné innosti nemají pachatelé zájem, aby sd lovali skute né motivy páchaní t chto in .

b) Do trestných in páchaných pod vlivem drogy, jak v dob akutní intoxikace, i abstinence syndromu pat í trestný in výtrfnictví dle § 358, násilí proti skupin obyvatelstva a jednotlivci § 352, 353, ublížení na zdraví §145-148 , vydírání §175, znásiln ní a pohlavní zneužíívání §185, 186, ohrofování mravní výchovy mládeže § 201. Také zde je prokazování souvislostí mezi zneužííváním drog a kriminalitou velice obtífné, bavíme ó li se o nealkoholových drogách, nebo užití drog je na pachateli mén zjevné, neví u alkoholu a také použití diagnostických metod na odhalení drogy v organismu je náro n j-í.

Dále rozli-ujeme trestnou innost páchanou v souvislosti s alkoholem.

a) Jedná se o trestné iny, u kterých je konzumace, nebo opat ování alkoholu, za okolností uvedených zákonem, znakem skutkové podstaty, pat í sem trestný in ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 a trestný in podání alkoholu dítě ti - § 204.

b) Trestné iny spáchané v opilosti, kde alkohol p sobí na odstran ování sociálních a morálních zábran. Zatímco u trestné innosti páchané pod vlivem nealkoholových drog neexistuje jasný d kaz, že by intoxikace drogou zvy-ovala sklon k nelegálnímu jednání, tzn. že k danému inu nedo-šlo vlivem jiného faktoru (nap . nedostatkem financí), vliv alkoholu na níže popsanou trestnou innost je rozhodujícím faktorem pro dané trestní jednání.

Pod vlivem alkoholu jsou nej ast jí páchány:

a) verbální trestné iny - jako nap .: násilí proti skupin obyvatel a jednotlivci dle § 352, nebezpečné vyhrofování § 353, výtrfnictví § 358 ó zejména nadávky a urážky na veřejnosti, zne i- ování veřejných prostranství, po-kozování cizího majetku a ru-ení no ního klidu

b) sexuální trestné iny ó znásiln ní dle § 185

c) trestné iny proti životu a zdraví ó vražda dle § 140, ublížení na zdraví dle § 145 a 148, rva ka dle § 158

d) nedbalostní trestné iny ó trestný in obecného ohrožení z nedbalosti dle § 273, nedbalostní ublížení na zdraví dle § 143, 147 a 148

Poznámka: Paragrafy v tomto odkazu jsou íslovány dle zákona . 40/2009Sb.

Trávníková (2011) uvádí, že hlavním účelem postihu neoprávněného nakládání s OPL prostřednictvím trestního práva je působit na stranu nabídky a snížit tak dostupnost drog (trestní represe). Úprava skutkových podstat jednotlivých trestných činů vychází z předpokladu, že jde o jednání natolik pro společnost škodlivá, že nelze proti nim použít prostředky mírnější povahy.

Tento trestní zákon prošel za tak dlouhou dobu, což byl úkonný (od 1.1. 1962 až do 31.12. 2009) obdobou novelizací, které se týkaly i drogové kriminality, i když skutkové podstaty těchto trestných činů zůstaly až do počátku 90. let beze změny. Právě po roce 1989 v souvislosti se změnou politického systému šlo ovaly právní úpravy týkající se drogové kriminality kupříkladu a doplnění skutkových podstat trestných činů a ke zpevnění trest zejména za organizovanou činnost v oblasti výroby a distribuce drog (Trávníková, Zeman, 2007).

Stejně jako na zákon č. 29/1938 Sb. navazoval zákon č. 86/1950 Sb., tak i na tento zákon navazoval zákon č. 140/1961 Sb., což se trestných činů trestajících nedovolenou výrobu a drfění omamných prostředků a jedů týká.

2.1. Nedovolená výroba a drfění omamných a psychotropních látek a jedů - §187

Pachatel tohoto trestného činu spáchaném podle 1. odstavce byl trestán za stejné jednání jako v § 197 trestního zákona z roku 1950, s tím rozdílem, že mohl být potrestán vícero tresty o trest odnětí svobody až na 2 roky (zde byla trestní sazba o 1 rok snížena), nebo nápravné opatření, i peněžní trest. Ve 2. odstavci byla trestní sazba zvýšena od 2 až do 8 let trestu odnětí svobody, pokud pachatel tento trestný čin spáchal jako člen organizované skupiny, získal jím značný prospěch, nebo způsobil újmu na zdraví více osob, i smrt.

Výrazná změna u tohoto trestného činu nastala s účinností od 1.7. 1990, kdy byla novelou trestního zákona provedenou zákonem č. 175/1990 Sb. upravena jeho skutková podstata tak, že se nevztahovala jen na omamné látky a jedy, ale i na psychotropní látky. Touto novelou přestal být trestán ten, kdo přechovával omamnou a psychotropní látku, i jed pro sebe, ale trestné bylo toto jednání v případě, že taková látka byla přechovávána pro jiného. Teryngel (1996) uvádí, že novela jednoznačně stanovila beztrestnost opatření a drfění drogy pro vlastní potřebu, přičemž se vycházelo z praktických zkušeností, že trestnost osob závislých na droze se mívá únikem, nebo drogová závislost se nedá trestem léčit. Tento liberální přístup byl postupně v 90. letech přehodnocován, také z důvodu problematického dokazování u drogových dealerů, u kterých muselo být jasně prokázáno, aby mohli být trestně stíháni, že drogu přechovávají pro jiného a nemají ji jen pro vlastní potřebu. Touto problematikou se budu podrobněji zabývat v kapitole 2.5.

Dále byly upraveny okolnosti, které podmiňovaly použití vyšší trestní sazby v jednotlivých odstavcích tohoto trestného činu. V 1. odstavci se horní sazba opatření o 1 rok

zvýšila (oproti předchozím 3 roky), ve 2. odstavci byla trestní sazba stanovena na 2 až 10 let. Zde se setkáváme se znakem širšího rozsahu. Musí jednat o množství, které značně přesahuje denní spotřebu a je tak velké, že může potenciálně přivodit ohrožení zdraví, život v trestu poškození osob. Byl zaveden i 3. odstavec, který stanovoval trest odnětí svobody od 8 do 15 let u pachatele, který tímto trestným činem způsobil škodu újmou na zdraví více osob, život, nebo páchal trestný čin v organizované skupině působící ve více státech.

Takto vydržela podoba tohoto trestného činu až do 1.7. 1998, kdy vstoupila v účinnost novela č. 112/1998 Sb., která rozšířovala skutkovou podstatu tohoto trestného činu o nabízení, zprostředkování a prodej drogy a také se trestnost začala vztahovat i na přípravky obsahující OPL a prekursory. Další změnou bylo zvýšení trestní sazby u 1. odstavce až na 5 let a rozdělení 3. odstavce na 2 podle závažnosti jednání pachatele. Z jednotlivých druhů trestů byl zrušen peněžitý trest, takže jedinou formou trestu u tohoto trestného činu byl trest odnětí svobody. Konečné znění trestného činu dle § 187 je následující:

(1) Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného předchová omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na dva až deset let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo ve vztahu k rozsahu, nebo

b) spáchá-li takový čin v případě osob mladší osmnáct let.

(3) Odnětím svobody na osm až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 značný prospěch,

b) spáchá-li takový čin v případě osob mladší patnácti let, nebo

c) způsobí-li takovým činem škodu újmou na zdraví.

(4) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu újmou na zdraví více osob nebo smrt,

b) získá-li takovým činem prospěch velkého rozsahu, nebo

c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech (Sotolá, 2002).

2.2. Nedovolená výroba a drfění omamných a psychotropních látek a jedů - §187a

Zavedení tohoto trestného činu do zákona č. 140/1961 Sb. bylo nejpodstatnější změnou, kterou přinesla novela č. 112/1998 Sb., trestá se jím předchováání OPL a jedů pro vlastní potřebu (Neada, 2000).

Púry, Sotolá, Mál (1999) uvádí tyto dopady změny trestního zákona a to sice z negativního hlediska: jde o nárůst kriminality, který je vyvolán zavedením trestnosti předchováání drogy pro vlastní potřebu (s tím je spojeno vztahování orgánů jiných

v trestním řízení). Dále jde o zvýšené zatížení psychiatrických léčených, které poskytují protitoxikomanickou léčbu formou ochranného léčení, které je nařízeno jako součást trestu, nebo jako jeho alternativa. A v neposlední řadě rozdílnost probační a mediální služby jako rozdílné alternativy k potrestání (tato služba se tedy zaměřuje na výkon trestu, které nejsou spojeny s odnětím svobody).

Znění trestného činu dle § 187a :

(1) Kdo bez povolení přechovává omamnou nebo psychotropní látku nebo jed v množství v t-ím nejméně, bude potrestán odnětím svobody až na dva léta nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchal-li čin uvedený v odstavci 1 ve v t-ím rozsahu. (Sotolá , 2002).

2.3. Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů - § 188

Tento trestný čin, stejně tak jako trestný čin podle § 187, navazoval svým zněním na § 198 trestního zákona č. 86/1950 Sb. Pouze bylo možné uložit vícero trestů nápravných opatření, peněžitý trest, nebo trest propadnutí v cí. Novelou č. 175/1990 Sb. byla upravena skutková podstata tohoto trestného činu, tak že do ní byl zařazen i předmět zpronevěry k nedovolené výrobě psychotropní látky a také se touto novelou znění tohoto trestného činu vrátilo ke znění, jak bylo koncipováno v roce 1950, kdy předmět musel být předmět určený a ne pouze zpronevěry k neoprávněné výrobě omamných prostředků nebo jedů. Trestní sazba v základní skutkové podstatě se zvýšila ze 2 na 3 roky a byly vytvořeny tzv. kvalifikované skutkové podstaty, kdy ve 2. odstavci mohl být pachatel odsouzen až na 5 let, pokud daný čin spáchal ve v t-ím rozsahu, nebo jím získal značný prospěch a až na 8 let ten, kdo tento čin spáchal na osobě mladší 18 let. Novelou č. 112/1998 Sb. se trestnost tohoto činu vztahovala stejně tak jako u § 187 i na prekursorů. Trestní sazba u základní skutkové podstaty se zvýšila až na 5 let. Kvalifikované skutkové podstaty byly sloučeny opět v jednu, s tím, že maximální výše trestu byla zvednuta na 10 let. Také byl zaveden nový trest a to sice zákaz činnosti. Znění tohoto trestného činu je tedy toto:

(1) Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím v cí nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na dva léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) spáchal-li čin uvedený v odstavci 1 ve v t-ím rozsahu,

b) spáchal-li takový čin v cí osobě mladší než osmnáct let, nebo

c) získal-li takovým činem značný prospěch. (Sotolá , 2002).

2.4. Trestný čin toxikomanie §188a

Tento trestný čin byl do trestního zákona č. 140/1961 Sb. zaveden ať novelou č. 175/1990 Sb. V základní skutkové podstatě činil trest odnětí svobody ať 1 rok, další formou trestu byl peněžitý trest, nebo zákaz činnosti, v kvalifikované trestě ať na 3 roky. Novelou č. 112/1998 Sb. došlo ke zvýšení trestních sazeb ať na 3, resp. 5 let. Další novelou č. 134/2002 Sb. byla rozšířena kvalifikovaná skutková podstata ve 2. odstavci o písmeno šb. Znění tohoto trestního činu je:

(1) Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody ať na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok ať pět let bude pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 v čí osobě mladší než osmnáct let, nebo b) spáchá-li takový čin tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, ve veřejně přístupnou počítačovou síť nebo jiným obdobným způsobem s osobou. (Sotolář, 2002).

2.5. Novela zákona č. 112/1998Sb

V kapitole 2.2. jsem uvedl, že nejpodstatnější změnou týkající se primární drogové kriminality, kterou přinesla novela zákona č. 112/1998Sb., bylo uzákonění trestnosti držení drog pro vlastní potřebu dle § 187a. Ještě předtím než k tomuto uzákonění došlo, tak toto téma vyvolalo v řadách odborné veřejnosti mnoho debat. Hlavním úkolem kapitoly 2.5. tedy bude uvést jednotlivé argumenty hodnotící problematiku trestnosti držení drog pro vlastní potřebu, ať uřhovořící pro, i proti zavedení trestnosti daného činu.

Murma (1996) velice přesvědčivě popisuje důvody hovořící pro legalizaci drog, kdy hlavním označením je neefektivnost stávajícího systému kontroly drog. Ale zároveň (a tento názor naprosto sdílím) velice logicky tvrdí, že je třeba hledat přímě nízké efektivnosti právní regulace a nikoliv jich odvodňím, že právní zákazy, jeř jsou neúčinné, vedly ke zhoršení drogové situace.

Jedním z nejvýznamnějších argumentů zastánců zavedení trestnosti držení drog pro vlastní potřebu byl fakt, že česká republika ať koliv přistoupila ke všem mezinárodním úmluvám⁵, které se týkají problematiky omamných a psychotropních látek a obchodu s nimi, tak v našem právním řádu nejsou závazky, které z těchto úmluv vyplývají, dostatečným způsobem promítnuty.

Podle Úmluvy z roku 1961 (ve znění článku 36 odst. 1 písm. a)) je stanoveno, že se smluvní státy zavázaly učinit opatření, dle kterých je za trestný čin považována držba ve smyslu jakéhokoliv držení drogy bez ohledu na to, komu nebo k čemu je určena (Pikna, 1997).

---

⁵ Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961, úmluva o psychotropních látkách z roku 1971, úmluva organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988. Tyto úmluvy tvoří v současné době základy mezinárodního systému kontroly drog (Hruška, 2009)

Budina (1995) uvádí, že úmluva OSN z roku 1988 specificky zavazuje státy k trestnímu stíhání prodeje a držení OPL pro osobní potřebu. Legislativní normy v České republice a mezinárodní dohody přijaté v této oblasti jsou tudíž v rozporu, hlavním problémem je zejména držení OPL v jakémkoliv množství i pro vlastní potřebu. Ve 3. článku odstavci 2. úmluvy z roku 1988 se píše, že musí být inkriminováno, pokud jsou vykonávány úmyslně pěstování, získávání, nebo přechovávání jakýchkoli OPL pro osobní potřebu. Pikna (1997) k tomu dodává, že státy mají možnost, aby takové jednání nebylo považováno za závažný trestný čin a dokonce za ně mohou stanovit místo trestního stíhání opatření pro léčbu, či pouhé napomenutí, nebo administrativní opatření zejména u osob drogově závislých.

Též Pikna (1996) píše, že legalizace drog byla jednoznačně odmítnuta ve zprávě z roku 1992 Mezinárodní kontrolní radou pro drogy OSN a proto náleží právní úprava, která umožní beztrestnost držení drogy pro vlastní potřebu je v Evropě ojedinělá. A Turma (1996) dodává, že mezinárodními závazky je dán rámec, ve kterém se smluvně vázané státy musejí pohybovat a tím pádem je případná legalizace vyloučena, zákony jednotlivých států se liší v tom, jaké množství držení drog pro vlastní potřebu je tolerováno.

V důvodové zprávě k návrhu novely trestního zákona z roku 1997 se píše, že díky tomu, že není uzákoněna trestnost držení drog pro vlastní potřebu, tak v České republice je pěstování prodeje pro konzumaci drog, tudíž vzrůstající spotřeba drog a s ní spojenou drogovou kriminalitu. Zavedením skutkové podstaty nedovoleného pěstování OPL, nebo jedině jen pro vlastní potřebu by došlo k souladu náleží trestní právní úpravy s mezinárodními úmluvami. Spoluautor výše zmíněné důvodové zprávy poslanec Severa oponoval kritikou předkládané novely tím, že samotná konzumace drog by neměla být pokládána za trestnou, za trestné by mělo být považováno získávání a držení drogy. Ovšem otázku, jak by si uživatel mohl drogu aplikovat, aniž ji předtím držel, zodpovědět nedokázal.

Jak uvádí Juráková (1999), poslanci novelou zákona vyjádili svůj postoj k drogové problematice tím, že požadovali trestní postih uživatelů drog a podle ní je tento represivní návrh pouze populistickým krokem a snahou o zviditelnění se v očích veřejnosti. Drogový problém je prý nejen v trestní právní rovině, ale zcela byly opomenuty sociální, zdravotní a ekonomické aspekty tohoto problému. Juráková dále píše, že u osob závislých na OPL by mělo v první řadě být využíváno místo represivní ochranného léčení, ale na obranu politiků musím zmínit, že v důvodové zprávě je uvedeno: *š Návrh rovněž nebrání možnosti například od potrestání a uložení ochranného léčení.* Podle Heina (1999) je patrné rozdělení v otázce kriminalizace držení drog pro vlastní potřebu na 2 radikální tábory. Ti, kteří jsou absolutními zastánci legalizace držení drog pro vlastní potřebu a na ty, kteří jsou pravým opakem.

Dalším argumentem pro zavedení trestnosti držení drogy pro vlastní potřebu uváděným v důvodové zprávě je: *šodstraní d kazní nouze při trestním stíhání*

nedovoleného obchodování s drogami. Dosavadní právní úpravy zneuhlívali zejména dealery drog, kteří tvrdili, že mají drogu pouze pro vlastní potřebu. Dále se v dříve uvedené zprávě uvádí: *šukazuje se, že drtivá většina osvojených, výchovných a podobných opatření se mýlí únikem. V domě rizika trestní sankce za samotné používání drog naplní silně zanedbávanou preventivní funkci trestního práva v této oblasti*.

Domnívám se, že tento argument je opět velice diskutabilní. Experimentuje se i ve státech, kde je nejvyšší míra represe. Je totiž možné experimentovat ve věku, kdy mladí lidé hledají své místo ve společnosti a vymezují se proti zavedeným konvencím dospělých. Naproti tomu Pikna (1996) uvádí, že odpůrci legalizace tvrdí, že trestnost konzumace drog odrazuje potenciální užívatel od vyzkoušení a samotný fakt obtížnosti získání drogy ztíží přístup k drogám a má tak určitý bezpečnostní ochranný faktor.

Raflika (1999) uvádí, že měla být trestní represe účinná, měla by být zaměřena především na ty, kteří drogy vyrábějí a obchodují s nimi a nikoliv na konzumenty drog. A Terryngel (1996) k tomu dodává, že ve finále by trestní represe nejvíce postihla konzumenty drog, neboť tam by bylo dokazování nejméně pracné a dalším negativem represivního postihu užívatel drog je fakt, že by mohlo docházet ke zneužívání pravomoci represivních složek, například fingovaným podstrčením drogy. Z koncepce tzv. války proti drogám by se stala válka proti narkomanům, kdy by nešlo o represii uplatňovanou pouze vůči osobám na drogách závislým, ale také i na pouhé experimentátory.

Jako jeden z nejlogičtějších argumentů, které jsou proti zavedení trestnosti držení drog pro vlastní potřebu je dle mého názoru tvrzení, jež uvádí Juráková (1999), že toxikomanie je určitou formou sebepoškození, které není ve smyslu trestního zákona považováno za trestný čin, neboť se k této formě chování člověk rozhodne na základě své vlastní vůle.

Ovšem zcela jiný pohled na užívatel drog nabízí Hein (1999), který říká, že daný konzument, který drogu kupuje, se naprosto v domě podílí na obchodu s drogami a je neobjektivní, pokud se z takových lidí dělají nevinné oběti. Užívatel drog se prověruje na obchodu s drogami stejně jako ten, kdo drogy vyrábí, nebo distribuuje. Ovšem druh trestu je třeba volit tak, aby bylo dosaženo jeho účelu, například tak aby trestní represe byla zaměřena spíše k výchově a nastolení pozitivního vztahu k hodnotě, než je užívání drog. Výkon trestu odnětí svobody nebude sám o sobě postačovat, aby odstranil příčinu spáchání trestného činu, kterou je závislost na drogách. Raflika (1999) se zamýšlí nad tím, proč je trestní postih za držení drog pro vlastní potřebu považován za nejvhodnější nástroj k potlačení konzumace drog. Trestnost držení drogy pro vlastní potřebu by nevyvolala tolik negativních reakcí, pokud by do trestního zákona byly zahrnuty další možnosti, jak zacházet s osobami odsouzenými za tento trestný čin. Jedná se například o alternativní tresty, nebo dokonce zdravotních důsledků ve zdravotnickém právu. Tyto možnosti jsou v návaznosti na novelu v našem právu uplatněny, avšak otázkou je, zda v dostatečném rozsahu. *Špolupráce a koordinace mezi trestním justičním systémem a sociální*

a zdravotní péče je dle některých rysem ústřední politiky pro snížení drogové závislosti a s tím související kriminality. (Pikna, 1996, s.15)

Juráková (1999) uvádí, že závislost na drogách je nemoc a proto je třeba k užívatelům postupovat jako k nemocným lidem a tudíž je léčit a nikoliv trestat. S tím se dá samozřejmě souhlasit, ovšem otázkou je, jak naložit s jedincem, který léčbu odmítá. Ve článku 3 odstavci 4 písmena d) Úmluvy proti nedovolenému obchodu s OPL z roku 1988 je možné stanovit, místo stíhání, i potrestání za trestný čin, který je takto označen v odst. 2 tohoto článku, opatření pro léčbu, které je v současnosti vnímáno jako moderní řešení, jehož konečným cílem je odchod užívatele z drogové scény. S drogově závislým jedincem by se mělo zacházet jako s nemocným, který se ovšem provinil proti zákonům a proti takovému je vhodné postupovat léčbou nejlépe trestem, k tomu je zapotřebí vytvořit zákonné prostředky. Zde razí i tu okolnost, že uživatelé budou čítat více v ilegalitě a jako uživatelé a tudíž držitelé drogy budou chápáni jako pachatelé trestné činnosti a tím pádem budou z obav trestní sankce mnohem méně vyhledávat služeb odborníků (lékař, psycholog, terapeut). Tato situace by vedla k používání nesterilních stříkaček a posléze k šíření nakažlivých chorob prostřednictvím nitrožilní aplikace drogy. Dalším logickým tvrzením proti kriminalizaci držení drogy pro vlastní potřebu je fakt, že závislí uživatelé si opatří drogu bez ohledu na důsledky svého jednání a pokud by byli trestně stíháni na svobodě, pak by pravděpodobně nadále užívali drogy a tudíž opatřit se dopouštěli trestné činnosti. A proto by museli být stíháni vazebně a to by zapříčinilo obrovský nápor na kapacitu věznic, které by nebyly schopny tolik osob přijmout.

Přes veškeré debaty byla novela přijata (viz. kapitola 2.2.) jako určitý kompromis pro vodního poslaneckého návrhu a následně vládní verze. Ve znění v jakém byla přijata, však nadále byla předmětem mnoha diskusí zejména při stanovování množství v tisku nejlépe malého. Zejména se jednalo o to, aby došlo ke sjednocení posuzování jednotlivých případů v soudní praxi. Pury, Sotolář, Šámal (1999) tvrdí, že existují 2 způsoby, jak lze vymezit vznik trestní odpovědnosti pro množství přechovávané drogy. První je paušální stanovení obecné nebezpečné hranice, po jejím překročení je ohroženo zdraví každého prozatím držitela drogy a to bez ohledu na to, jaký úinek může mít toto množství drogy na osobu, u které byla droga nalezena. Druhou variantou, jak vymezit množství drogy, kterým je podmíněn vznik trestní odpovědnosti, je individuální přístup podle konkrétních okolností případu a osobnosti užívatele (tzn. stupně závislosti a míře tolerance).

Jak uvádí Fastner (1999) v teorii i praxi je stanoven konsensus, kdy musí jít o takové množství drogy, které znamená nebezpečí pro zdraví, nebo život člověka. Jenže problém je v tom, že za množství v tisku nejlépe malé se považuje takové množství, které přesahuje jednu denní dávku. Taková dávka je však u osob, které jsou na droze závislé, mnohonásobně vyšší než u např. experimentátorů. Tím pádem by takový experimentátor byl trestně odpovědný za přechovávaní množství drogy mnohonásobně nižšího, než na drogách závislý jedinec a to je v rozporu s ústavním principem rovnosti občanů před

zákonem. Závislá osoba by se při držení v t-ého nejlí stanoveného množství drogy, které však odpovídá jeho denní potřebě, dopouštěla trestného činu, což by v podstatě znamenalo kriminalizaci užívání u těchto osob. Kloučková (2000) uvádí, že původně se vycházelo z toho, že nebude žádný rozdíl mezi pachateli, kteří jsou na návykových látkách závislí a kteří nikoliv. Tzn. že subjektem trestného činu je osoba jakékoliv věkové a starší 15 let, bez jakéhokoliv dalšího rozlišení. Tento přístup v praxi není aplikovatelný, neboť jak jsem výše uváděl, tak by toxikoman v pokročilém stádiu závislosti mohl být denně užívat v t-ého nejlí zákonem stanovené množství OPL a musel by za to tudíž být trestně odpovědný.

Soudy aplikují v praxi ustanovení množství v t-ého nejlí malého tak, že množství OPL je třeba posuzovat individuálně, tzn. přihlížející k osobnosti uživatele. Hlavním kritériem je účinek OPL na zdraví a psychiku uživatele, toto by měl zkoumat znalec z oboru psychiatrie (Trávníčková, Zeman, 2007). Je zajímavé, že soudy se při stanovování množství v t-ého nejlí malého neřídily žádným obecně závazným právním předpisem, pouze byly stanoveny hodnoty množství v t-ého nejlí malého pro několik druhů v ČR nejčastěji užívaných drog interními předpisy policie a státního zastupitelství⁶. Ačkoliv tyto hodnoty nejsou pro soudy nikterak závazné, soudy je využívaly pro výklad znaku skutkové podstaty dle § 187a (Zeman, 2009). Ačkoliv (2003) k tomu dodává, že tyto výše zmíněné hodnoty významně ovlivňují praxi, protože orgány činné v trestním řízení z nich vycházejí, neboť pojem množství v t-ého nejlí malého je dle něj nejen pro stanovení spodní hranice trestní odpovědnosti, ale také jako znak odlišující trestný čin od přestupku.

2.6. Novela zákona č. 134/2002 Sb

V kapitole 2.4. jsem uvedl novelu č. 134/2002 Sb., která se stala stejně jako novela č. 112/1998 Sb. předmětem diskuzí a tak bych zde chtěl rozebrat některé argumenty zabývající se touto právní úpravou. Tato právní úprava trestného činu dle § 188a tr. zákona byla kritizována zejména proto, že byla veřejností zejména ze strany umělců vnímána jako omezování svobody projevu. I na tomto příkladu lze názorně ilustrovat, jak diametrálně odlišné mohou být názory týkající se stejné záležitosti. Marešová a kol. (2003) uvádí, že tato novela prakticky pouze přesunula dříve trestné jednání do kvalifikované skutkové podstaty §188a odst. 2 písm b) trestního zákona. S tím, že v důvodové zprávě k novele tohoto ustanovení je uvedeno, že při podněcování nebo vybízení k nezákonnému obchodování či výrobě návykových látek⁷ má být věnována pozornost zejména údajům šířeným počítačovými sítěmi, resp. internetem. Toto ustanovení nesmí být vykládáno tak, že trestně stíhán může být každý, kdo se v jakémkoliv tvaru zmíní o nějaké droze. Autor musí vzbudit svým textem úmysl u někoho drogu vyzkoušet, navíc je potřeba tento

⁶ Závazný pokyn policejního prezidia č. 39/1998 ze dne 9.12.1998. Závazný pokyn policejního prezidia č. 86/2006 ze dne 7. září 2006. Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce ze dne 27.4. 2000 č. 6/2000, Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 2/2006 a Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 1/2008 ze dne 29. ledna 2008

⁷ § 188a se liší od ostatních drogových trestných činů tím, že jednání, které trestá se nevztahuje pouze na OPL a jedy, ale na všechny návykové látky kromě alkoholu dle § 89 odst. 10 trestního zákona.

úmysl prokázat a pokud daný text k vyzkoušení drogy vyloženě nabádá, pak by měl být za to daný jedinec trestně odpovědný.

To, že je třeba před zavedením této novely, bylo propagování užívání drog a užívaní literární, i písemnou tvorbou trestné, tak o tom svědčí kauza nakladatelství Votobia, kdy byli v roce 1995 trestně stíháni 3 vydavatelé knihy s názvem *Ó Vašíme s konopím*. A tak zastánci této novely argumentují tím, že byla pouze umělcům, kteří se proti ní silně ohrazovali, špatně interpretována. Například J.X. Doležal ve svém článku časopisu *Reflex* uvádí, že odst. 2 písm. b) §188a umožní v naší zemi brutální cenzuru v Evropě nevídaného charakteru a právě tím jde o pokus oklestit ústavně zaručenou svobodu projevu. Pokud bychom si pozorně přečteme předchozí odstavec, pak je tento názor především velice extrémní.

Za zmínku stojí i fakt, že trestnímu stíhání za užívání toxikomanie se může vystavit i člověk, který používá rostliny, které podle zákona č. 167/1998 Sb. nejsou na seznamu OPL, ale protože jak již jsem výše uvedl k naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu stačí, aby se dle § 89 odst. 10 trestního zákona jednalo o jakoukoliv návykovou látku, tak může být trestně odpovědný i jedinec používající například durman obecný (alkaloidy obsažené v semenech této rostliny mohou nepříznivě působit na psychiku člověka a jeho ovládací, nebo rozpoznávací schopnosti, nebo sociální chování a tím je naplněn pojem návykové látky dle trestního zákona). (Novotná, 2004).

3. Zákon č. 40/2009 Sb. a drogové trestné činy

Cílem této poslední kapitoly teoretické části této práce je popsat jednotlivé právní úpravy, které vedly k definitivní podobě skutkových podstat jednotlivých drogových trestných činů. A koliv do značné míry vycházejí z podoby, jak byla popsána v předchozí kapitole, tak přesto došlo k několika změnám. Jak uvádí Mravčík (2009) zejména byly způsobeny okolnosti podmínející použití výše trestní sazby nebo druhu a výše trestu. Nejen došlo ke změnám ve formulaci skutkových podstat těchto trestných činů, ale do nového trestního zákoníku se promítla i změna koncepce trestního práva hmotného, kde došlo ke změně materiálního pojetí trestného činu ve formální pojetí⁸.

K této problematice se vyjádřilo mnoho právních expertů, například Pipek (2004) uvádí, že ve formálním pojetí je kladen důraz na zákonné vymezení přesných skutkových podstat trestných činů, zatímco v materiálním pojetí je na prvním místě zdůrazněna společenská nebezpečnost trestného činu, kdy stupeň nebezpečnosti pro společnost byl chápán z politického a ideologického hlediska a jako takový nemá v liberálním trestním právu své místo a Mámal (2007) k tomu dodává, že formální pojetí trestného činu lépe reflektuje oddělení zákonodárné moci od soudní, nebo soud může ponechávat posuzování toho, zda jsou jednáním pachatele naplněny znaky trestného činu.

3.1. Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a s jedy § 283

Základní skutková podstata je prakticky shodná jako ve starém trestním zákoně dle ustanovení § 187 (viz. kapitola 2.1.), jedinou změnou, resp. dodatkem je, že kromě trestu odnětí svobody lze opotulžit i peněžitý trest, který byl v předchozí právní úpravě zrušen. U všech kvalifikovaných skutkových podstat je kromě trestu odnětí svobody možné uložít i trest propadnutí majetku a ve 4. odstavci je zvýšena horní sazba trestu odnětí svobody z 15 až na 18 let, dále je trestná i příprava takového činu. Mravčík (2007) uvádí, že změny se týkají zvláště příslujících okolností u kvalifikovaných skutkových podstat, kdy ohledně získání značného, či prospěchu velkého rozsahu nebude třeba samotného získání takového prospěchu, ale postačí prokázání takového úmyslu, který bude možné dovodit z množství OPL.

Velice důležitou změnou je, že dochází ke zpřísnění trestní sazby u pachatelů, kteří se tohoto trestného činu dopouštějí opakovaně (tzn. byli za něj v posledních 3 letech odsouzeni, či potrestáni) mohou být odsouzeni na 2 až 10 let (v předchozí právní úpravě jen na 1 až 5 let). Tato změna může mít významný dopad například na dealery OPL, na výrobce

⁸ Jak uvádí Zeman, Gajdošková (2010) v dosavadním materiálním pojetí trestného činu byl takový čin trestný, pokud byly jeho znaky uvedeny v trestním zákoně a takový čin vykazoval stupeň nebezpečnosti pro společnost výše než nepatrný. V takovém případě se soudy mohly řídit i jinými aspekty než jen znaky skutkové podstaty trestného činu. Formální pojetí trestného činu se liší tím, že za protiprávní je považován čin, který trestní zákon označuje jako trestný a vykazuje znaky uvedené v zákoně bez ohledu na společenskou nebezpečnost takového činu.

pervitinu vyrábějících pervitin podomácku, přičemž tyto osoby jsou obvykle problémovými užívateli drog (Mravčík, 2009).

Jak konkrétně se projeví formální pojetí trestného činu je názorně vidět na příkladu tohoto trestného činu, kdy Zeman, Gajdošková (2010) uvádí, že kvůli okolnosti, která podmíní užití vyšší trestní sazby se přihlédne v případě, že pro svou závažnost zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost. Soudy tak mohly v případy nižší závažnosti, které by však díky existenci okolnosti podmíní užití vyšší trestní sazby naplňovaly kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu, posoudit podle základní skutkové podstaty a uložit tak mírnější trest. Podle nového trestního zákona však taková varianta nebude možná a čin bude muset být posuzován podle takové skutkové podstaty, kterou naplňuje.

Podle šTZO byl u kvalifikovaných skutkových podstat trestných činů (§ 187 odst. 2 písm. a), § 187a odst. 2, § 188 odst. 2 písm. a)) uveden znak díky němuž mohla být použita vyšší trestní sazba. Tento znak spočíval v tom, že pachatel spáchal trestný čin ve vší rozsahu (viz. kapitola 2.1, 2.2., 2.3.). Kromě tohoto znaku zavádí nový trestní zákoník dále pojmy jako je š znaný a š velký rozsah. Tukinská (2010) ve svém článku kritizuje tyto pojmy, protože dle jejího názoru nejsou legálně definované a tím pádem nemohou ani dojít k odstranění nejednotného postupu orgánů v trestním řízení.

Čámal (2010) sice v trestním zákoníku tyto pojmy definuje, ale zároveň v něm odkazuje na vládní nařízení a uvádí, že kvůli naplnění znaku š *velkého rozsahu* dojde v případě, že se bude jednat o množství podstatně převyšující množství v níž malé, které bude určeno vládním nařízením. A dále v naprostém rozporu s tím, co tvrdí Tukinská, Čámal v § 289 písm. e, že vládním nařízením bylo reagováno na potřeby praxe, kdy se obtížně sjednocoval postup orgánů v trestním řízení. Nejvyšší soud ČR však později jasně vymezil š *vší rozsah* tak, že jej stanovil jako dvacetinásobek množství v níž malého dle nařízení vlády a š *známý rozsah* jako dvacetinásobek š *vší rozsahu* (Zeman, 2011)

Vládním nařízením⁹ se stanovuje, co se u OPL, přípravků je obsahujících a jedná se považuje za množství v níž malé a tím se odstraňuje nejednotnost orgánů v trestním řízení při výkladu tohoto pojmu. Tukinská (2010) dále ve své analýze kritizuje fakt, že dle ležité znaky trestného činu, jakým bezesporu množství látky v níž malé je, by měly být obsaženy v trestním zákoně a ne určeny pouze vládním nařízením. Dále se pozastavuje nad tím, jak je možné, že u OPL byly stanoveny konkrétní hodnoty¹⁰, zatímco

⁹ Dne 28.12. 2009 bylo ve sbírce zákonů uveřejněno nařízení vlády č. 467/2009 ze dne 14.12. 2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jediné a jaké je množství v níž malé u OPL, přípravků je obsahujících a jediné. Toto nařízení nabylo účinnosti dne 1.1. 2010. Toto nařízení bylo novelizováno v listopadu 2011 s účinností od 5.ledna 2012. Došlo ke kvantifikaci množství v níž malého u dalších látek, u kterých nebylo vyjádřeno v důsledku rozšíření seznamu látek v zákoně č. 167/1998 Sb. o návykových látkách (novela tohoto zákona nabyla účinnosti 22.dubna 2011, seznam byl rozšířen o 33 látek) (Mravčík, 2011).

¹⁰ Uvedeny v příloze 2 k nařízení vlády č. 467/2009

u jed v p íloze 1 na ízení vlády . 467/2009 nebyly tyto p íjaty, za mnofství v t-í nefl malé se u jed považuje takové mnofství jedu, které m fle po jednorázovém nebo opakovaném podání zp sobit po-kození zdraví. Jak uvádí Zeman (2009) mnofství v t-í nefl malé se stanoví tak, fle p í zadržení ur íté látky musí tato dosahovat ur íté hmotnosti, na efl musí tato látka obsahovat ur íté mnofství ú inné látky ve zkoumaném vzorku. Mnofství této ú inné látky se stanoví kvantitativní analýzou. Takfle k napln ní znaku skutkové podstaty mnofství v t-í nefl malé je t eba, aby zaji-t ý vzorek drogy dosahoval ur íté minimální hmotnosti a také aby ur íté minimální hmotnosti dosahovala ú inná látka v daném vzorku. Jednotlivé hodnoty mnofství v t-ího nefl malého u r zných druh OPL berou v potaz toxicitu a návykovost jednotlivých látek, aktuální situaci co se tý e jejich uflívání a po izování uflivatelí, jejich rozdílnou závažnost a prosp ch pro dealery a výrobce. V d vodové zpráv se uvádí, fle hodnoty mnofství v t-ího nefl malého u jednotlivých drog jsou stanoveny na základ poznatk z praxe a odborných vyjád ení expert na problematiku OPL.

Zn ní trestného ínu dle § 283:

(1) Kdo neoprávn n vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprost edkuje, prodá nebo jinak jinému opat í nebo pro jiného p echovává omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odn tím svobody na jeden

rok nebo pen flitým trestem.

(2) Odn tím svobody na dv léta afl deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li in uvedený v odstavci 1

a) jako len organizované skupiny

b) a byl za takový in v posledních t ech letech odsouzen nebo potrestán

c) ve zna ném rozsahu, nebo

d) ve v t-ím rozsahu v í dít ti nebo v mnofství v t-ím nefl malém v í dít ti mlad-ímu patnácti let.

(3) Odn tím svobody na osm afl dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) zp sobí-li inem uvedeným v odstavci 1 t flkou újmu na zdraví,

b) spáchá-li takový in v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného zna ný prosp ch

c) spáchá-li takový in ve velkém rozsahu, nebo

d) spáchá-li takový in ve v t-ím rozsahu v í dít ti mlad-ímu patnácti let.

(4) Odn tím svobody na deset afl osmnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) zp sobí-li inem uvedeným v odstavci 1 t flkou újmu na zdraví nejmén dvou osob nebo smrt,

b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo

c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou páchající ve více státech.

5) *Právní úprava je trestná.* (Támal, 2010)

3.2. Pechování OPL a jedu § 284

V kapitole 2.2. jsem se zmínil, že zavedení § 187a, podle kterého je pechování OPL a jedu pro vlastní potřebu trestné, je nejpodstatnější změnou novelizace trestního zákona v souvislosti s drogovou kriminalitou. V návaznosti na tuto novelu byl proveden výzkum š. Projekt analýzy dopadů novelizace drogové legislativy. Š. Zábranský, et al. (2001) dospěl ve své studii k závěru, ve kterých uvádí, že zavedení trestnosti držení drog pro vlastní potřebu bylo ekonomicky nevýhodné, stejně tak jako nerozlišení jednotlivých nelegálních drog zákonem. Na výsledky tohoto výzkumu zareagovala vláda usnesením č. 1177/01, ve kterém ukládá legislativní rozlišení drog podle míry jejich zdravotní a společenské nebezpečnosti (Zeman, Gajdošková 2010). V důvodové zprávě k tomuto trestnému zákonu se uvádí, že novelou bylo realizováno právní pořádkem požadované rozlišení OPL na tzv. měkké a tvrdé. Toto rozlišení je nejpodstatnější změnou oproti předchozí právní úpravě, konkrétně spočívá v tom, že pachatelé, kteří pechovávají konopnou drogu, jsou sankcionováni dle 1. odstavce tohoto trestného zákona, zatímco pachatelé, kteří pechovávají jakoukoliv jinou než konopnou drogu dle 2. odstavce a ve 3. a 4. odstavci jsou uvedeny pojmy *š. v t-í a značný rozsah* (o nichž jsem se zmínil v předchozí kapitole).

Znění trestného zákona dle § 284:

(1) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pechovává v množství v t-ím není malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), bude potrestán odnětím svobody afl na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím v cí nebo jiné majetkové hodnoty¹¹.

(2) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pechovává jinou omamnou nebo psychotropní látku není uvedenou v odstavci 1 nebo jed v množství v t-ím není malém, bude potrestán odnětím svobody afl na dv léta, zákazem činnosti nebo propadnutím v cí nebo jiné majetkové hodnoty.

(3) Odnětí svobody na šest měsíců afl p t let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve v t-ím rozsahu

(4) Odnětí svobody na dv léta afl osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve značném rozsahu. (Támal, 2010)

3.3. Nedovolené pechování rostlin obsahujících OPL § 285

Zavedení tohoto trestného zákona je další výraznou změnou oproti předchozí právní úpravě a jedná se o tzv. privilegovanou (mírnější) trestnou skutkovou podstatu oproti

¹¹ I když trestní zákon za ten který trestný čin nestanoví určitý trest, tak je možné ho pachateli uložít. Jedná se například o domácí vězení, obecně prospěšné práce, peněžitý trest, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, vyhoštění a zákaz pobytu.

§ 283. Za zpení tohoto trestného ínu bylo zd vodn odliení p stování rostlin a hub obsahujících OPL pro vlastní potebu od p stování t chto rostlin a hub pro dalí distribuci, kdy p stování malého mnofství konopí, jiných rostlin a hub obsahujících OPL nepodléhá trestn právním sankcím, ale je postihováno pouze zákonem o p estupcích (Zeman, Gajdoíková,2010). Mrav ík (2009) popisuje, fe ustanovení dle § 285 odliuje mezi p stiteli konopí a p stiteli jiných rostlin obsahujících OPL pouze, pokud se jedná o spáchání tohoto trestného ínu v malém rozsahu, u p stování ve v tím a zna ném rozsahu jifl není in n rozdíl mezi p stiteli konopí a jiných rostlin obsahujících OPL.

Jifl v roce 2002 Císa ve svém lánku pochybuje,zda je trestní právo vhodným prost edkem k ochran spole nosti p ed uflíváním konopí a do souvislosti s uflíváním konopí dává jiné návykové látky, které jsou státem tolerovány a tvrdí, fe konopí je v í t mto látkám diskriminováno. Nabízí model ve form ur ité regulace co se tý e p stování, dovozu, výroby, distribuce, drfení a uflívání konopí, v rámci n hofl by lo o legální ínnost. Teprve po poru ení pravidel t chto ínností by následoval právní, resp. trestní postih.

Vedle na ízení vlády . 467/2009 Sb. bylo vydáno je t jedno velice d leflité na ízení . 455/2009 Sb., kterým jsou vymezeny jednotlivé druhy rostlin a hub, jefl jsou pro ú ely trestního zákoníku považovány za rostliny a houby obsahující OPL a dále ur uje mnofství t chto rostlin a hub, které je p í jejich p stování trestné (tzn. mnofství v t í nefl malé). V d vodové zpráv k tomuto na ízení se udává, fe vládní na ízení se jeví jako nejvhodn í forma, která zohled uje poznatky praxe a zároveň dokáfe rychle reagovat na aktuální vývoj.

Toto na ízení bylo kritizováno a Zeman (2011) tuto kritiku p isuzuje nepochopení nové právní úpravy a neznalosti úpravy p edchozí. Tuto neznalost rozebírá ve svém lánku Bradá ová (2008), která obhajuje p edchozí právní úpravu a nesouhlasí s mediální kampaní, která se snafla tená e tehdejšího tisku p esv d it o beztrestnosti p stování jakéhokoliv druhu konopí a absenci trestního postihu za takový ín. Podle staré, ale stejn tak í nové právní úpravy je zakázáno p stovat druhy a odr dy rostliny konopí, které obsahují více nefl 0,3% látek ze skupiny tetrahydrokanabinol . Na vý-e zmín nou mediální kampa reaguje ve svém lánku Hru ka (2008), který obhajuje rozhodnutí Nejvy ího soudu¹² a kritizuje jednotlivé zájmové skupiny, které usilují o úplnou legalizaci p stování konopí. A dále uvádí, fe je p esv d en, fe rozhodnutí soudu nep edstavuje krok k legalizaci konopí, ale fe jde o dekriminalizaci jednání spo ívajícího v p stování konopí, které je poté vyufliho pro lé ebné ú ely. Zároveň ak si je v dom, fe toxikomani budou tvrdit, fe konopí p stují práv pro tyto ú ely, cofl znesnadní ínnost orgán m ínným v trestním ízení, které budou muset (nap . výpisem z léka ské dokumentace) vyvrátit jejich tvrzení.

A koliv Tukinská (2010) má k vládnímu na ízení . 455/2009 Sb. své p ípomínky, jako nap . fe toto na ízení nebere v potaz velikost zakázaných rostlin a tento p íklad

¹² Nejvy í soud zprostil viny obflalovanou, která p stovala 60 kus rostlin konopí ze zdravotních d vod , protofe nebyl napln n pofladovaný stupe spole enské nebezpe nosti.

dovádí do absurdna, kdy uvádí, že bude stejn trestán ten, kdo p stuje malou sazení ku, stejn jako ten, kdo bude p stovat ke ve skleníku a dále se pozastavuje nad tím, co mají d lat nap . p stitelé kaktus , které obsahují OPL (na téma p stování kaktus se objevilo v tisku mnoho zpráv ó nap . Vadlejchová, Kalenský ó Spo ítejte kaktusy, hrozí v zení). Na druhou stranu uvafuje nad tím, pro je v bec nutné ur ovat druhy rostlin, kdyfl pro trestnost jednání je nutné pachateli dokázat, že ji p stuje s úmyslem získat z ní pro sebe OPL.

Zn ní trestného ínu dle § 285:

(1) Kdo neoprávn n pro vlastní pot ebu p stuje v mnofství v t-ím nefl malém rostlinu konopí, bude potrestán odn tím svobody afl na –est m síc , pen flitým trestem nebo propadnutím v ci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Kdo neoprávn n pro vlastní pot ebu p stuje v mnofství v t-ím nefl malém houby nebo jinou rostlinu nefl uvedenou v odstavci 1 obsahující OPL, bude potrestán odn tím svobody afl na jeden rok, pen flitým trestem nebo propadnutím v ci nebo jiné majetkové hodnoty.

(3) Odn tím svobody afl na t i léta nebo pen flitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li in uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve v t-ím rozsahu.

(4) Odn tím svobody na –est m síc afl p t let bude pachatel potrestán, spáchá-li in uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve zna ném rozsahu. (TMamal, 2010)

Jak je ze zn ní tohoto trestného ínu patrné, tak skutková podstata dopadá na p stování rostlin a hub jednotlivcem pro jeho vlastní pot ebu. V p ípad , že by takové rostliny, i houby p stovalo více osob a sklize z nich by byla ur ena pouze pro tyto osoby, jifl by se jednalo o opat ování pro jiného a v úvahu by p icházelo posouzení takového jednání jako n kterého jiného drogového trestného ínu spojeného s vy—í trestní sazbou (Zeman, Gajdo—íková, 2010).

3.4. Výroba a drfení p edm tu k nedovolené výrob OPL a jedu § 286

Zn ní trestného ínu dle § 286:

(1) Kdo vyrobí, sob nebo jinému opat í anebo p echovává precursor anebo jiný p edm t ur ený k nedovolené výrob omamné nebo psychotropní látky, p ípravku, který obsahuje omamnou nebo psychotropní látku, nebo jedu, bude potrestán odn tím svobody afl na p t let, pen flitým trestem, zákazem innosti nebo propadnutím v ci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odn tím svobody na dv léta afl deset let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li in uvedený v odstavci 1 jako len organizované skupiny

b) spáchá-li takový in ve zna ném rozsahu,

c) spáchá-li takový in ve v t-ím rozsahu v i dít ti, nebo

d) získá-li takovým ínem pro sebe nebo pro jiného zna ný prosp ch. (TMamal, 2010)

Na rozdíl od p edchozích trestných ín tento doznal jen velmi málo zm n v porovnání se starou právní úpravou. U základní skutkové podstaty je jako jeden z p edm t ur ených k výrob OPL precursor. Dal-í zm nou je u základní skutkové

podstaty zm na trestní sazby (v p ede-lém zn ní byla sazba od 1 roku afl do 5 let), nyní je sazba stanovena afl na 5 let. Dal-í zm nou je, fe pouflití vy-í trestní sazby u tohoto trestného inu je moflné, pokud pachatel tento spáchá jako len organizované skupiny a také pokud jej spáchá v í dít ti, ale jen na rozdíl od p edchozí právní úpravy, pokud jej spáchá v í n mu ve v t-ím rozsahu. Poslední drobnou úpravou je, fe u kvalifikované skutkové podstaty je uveden pojem š ve zna ném rozsahu š, a ne pouze ve š v t-ím rozsahu š jako u § 188 odst. 2 písm. a).

3.5. Tř ení toxikomanie § 287

Zn ní trestného inu dle § 287:

(1) *Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky nejl alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podn cuje nebo -í í, bude potrestán odn tím svobody afl na t i léta nebo zákazem innosti.*

(2) *Odn tím svobody na jeden rok afl p t let nebo pen fítým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li in uvedený v odstavci 1*

a) jako len organizované skupiny,

b) v í dít ti,

c) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, ve ejn p ístupnou po íta ovou sítí nebo jiným obdobn ú inným zp sobem.

(3) *Odn tím svobody na dv léta afl osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li in uvedený v odstavci 1 v í dít ti mlad-ímu patnácti let. (Třmal, 2010)*

V podstat stejn jako trestný in dle § 286, tak i tento navazuje svým zn ním na p edchozí právní úpravu. Nov je zde za azena kvalifikovaná skutková podstata, kdy se pachatel dopustí tohoto trestného inu jako len organizované skupiny a je zde za azen nov 3. odstavec, kdy se pachatel dopustí tohoto jednání v í osob mlad-í 15 let.

4. Analýza statických údají porovnávaných pred a po zmenu trestného zákoníku

Trávníková, Zeman (2007) uvádí, že rozbor statistických dát je nezbytný, pokiaľ sa snažíme pochopiť akýkoľvek kvantifikovateľný jav, medzi ktoré sa patrí aj drogová trestná činnosť.

V SR sa eviduje drogová trestná činnosť v tzv. evidenčnom systéme štatistik kriminality (ďalej len šESSK) P SR, štatistiky Národnej protidrogovej centrály Služby kriminálnej polície a vyšetrení Polície SR (ďalej len šNPC), štatistiky štátnych zastupiteľstiev a súdov spracovávané Ministerstvom spravodlivosti SR (ďalej len šMS), (Probná a mediálna služba SR (PMS) a Verejná služba SR (VS)). Údaje z týchto zdrojov sa mierne líšia. Rozdiely vznikajú v ktorých údajoch sú dôsledkom rozdielnej praxe a metodologických rozdiel medzi jednotlivými evidenčnými systémami. Konkrétne sa jedná o zaznamenávanie trestných činov a ich pachateľov v rôznych fázach trestného procesu (v štatistikách ESSK a NPC sa o prípade eviduje aj pred začatím trestného procesu, zatiaľ čo v štatistikách MS sú prípady zaznamenávané až po skončení právnej fázy trestného procesu, rôzne štatistické jednotky (osoby, prípady, trestné činy), duplicita v dátach (napr. jedna osoba spáchala viacero drogových trestných činov¹³). Nevýhodou teda je, že doposiaľ neexistuje jednotný evidenčný systém pre všetky inštitúcie zapojené do trestného procesu (Mravčík, 2008). Ako uvádza Mravčík (2007) ďalšou nevýhodou je, že MS nemá oprávnenosť zhromažďovať osobné údaje, vedie jednotlivé zápisy podľa čísel jedníc a nikoliv podľa rodných čísel pachateľa, zatiaľ čo polícia je oprávnená zhromažďovať osobné údaje o pachateľoch trestnej činnosti a jej štatistické údaje sú tiež vedené podľa rodných čísel pachateľov.

V rámci štatistik MS sa stretávame s týmto pojmom: obvinený, čo znamená osobu, proti ktorej bolo začaté trestné stíhanie v danom roku a to až do doby na začiatku hlavného líčenia súdom, obžalovaný, čo znamená obvinený po podaní obžaloby, tzn. na začiatku hlavného líčenia v danom roku, odsouzený, čo znamená pachateľ, proti nemu bol vydaný odsudzujúci rozsudek a v danom roku, alebo trestný príkaz a toto rozhodnutie nabylo právnej moci (Mravčík, 2007). Budu sa zaoberať údajmi o vybraných ukazovateľoch drogové kriminality (počet trestne stíhaných, obžalovaných a odsouzených osôb) a údajmi o uložených trestoch (v prípade nepodmiňovaných trestov odňatie slobody i o jej dĺžke). Dátá z MS, z ktorých budem vychádzať, sú vyhodnocované v systéme CSLAV (Centrálne štatistické listy a výkazy), v ktorom sú spracovávané dátá zo štátnych zastupiteľstiev a súdov. Sbor dát prebieha pomocou Štatistického listu trestného pro štátnych zastupiteľstiev a štatistického listu trestného pro súdy. Oba formuláre obsahujú základné štatistické údaje o pachateľovi a o skutku. Základným štatistickým obdobím je kalendárny rok.

¹³ Mravčík (2007) uvádza, že k duplicitám dochádza v prípade, keď súd uloží obvinenému súhrnný trest (súd odsudzuje pachateľa za trestný čin, ktorý spáchal dvakrát, keď bol súdom prvým stupňom vyhlásený odsudzujúci rozsudek za iný jeho trestný čin) a zároveň trest iný. Potom sa vyhotoví 2 štatistické listy a síce jeden o trestnej činnosti, za ktorú bol uložený súhrnný trest a druhý za inú trestnú činnosť. Dochádza tak k tomu, že pachateľ je nielen dvakrát vykázaný trestnými činmi a trest, alebo jeden pachateľ môže byť vykázán viackrát.

Údaje jsou sbírány v průběhu celého roku a systém umožní jejich průběžné zpracování. (Mravčík, 2007)

Dojde-li k rozšíření způsobu vyřízení věci u pachatele na více státních zastupitelstev, pak se vyhotoví pouze 1 statistický list a uvede se nezávisle jí způsob vyřízení věci. Pokud osoba spáchala více trestných činů, za které byla stíhána v jednom řízení, pak je možné vyplnit ve statistickém listu max. 10 trestných činů. Statistický list trestní pro soudy se vyhotovuje poté, co rozhodnutí soudu nabude právní moci. Nevypĺuje se v případě podmíněného zastavení trestního řízení, v případě vrácení věci státnímu zástupci k došetření, v případě přerušení trestního řízení (Mravčík, 2007).

Cíl: Hlavním cílem této části práce (komparativní studie) je porovnat stav drogové kriminality před a po změně trestního zákona (dnem 1.1. 2010 nabyla účinnosti nová trestní právní norma, šnTZö- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů, do této doby byl platný šsTZö- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů). Drogovou kriminalitou se rozumí tzv. drogové trestné činy dle § 283 - § 287 zákona č. 40/2009 Sb. Dle zákona č. 140/1961 Sb. jsou tyto trestné činy označeny § 187, 187a, 188, 188a. Tuto trestnou činnost budu porovnávat v letech 2007 - 2009, to znamená 3 roky před změnou a v letech 2010 - 2012, tedy za stejné časové období po této změně (statistiky za rok 2013 nejsou ještě dokončeny).

Metodika: a) Deskripce změny u jednotlivých drogových trestných činů v kontextu vývoje trestní právní legislativy v předchozích kapitolách (viz. kapitola 2. a 3.).

b) Analýza statistických údajů z Výročních zpráv o stavu ve věcech drog v ČR v letech 2007-2012 a Statistických ročenek Ministerstva spravedlnosti také v letech 2007-2012 (viz. kapitola 4.).

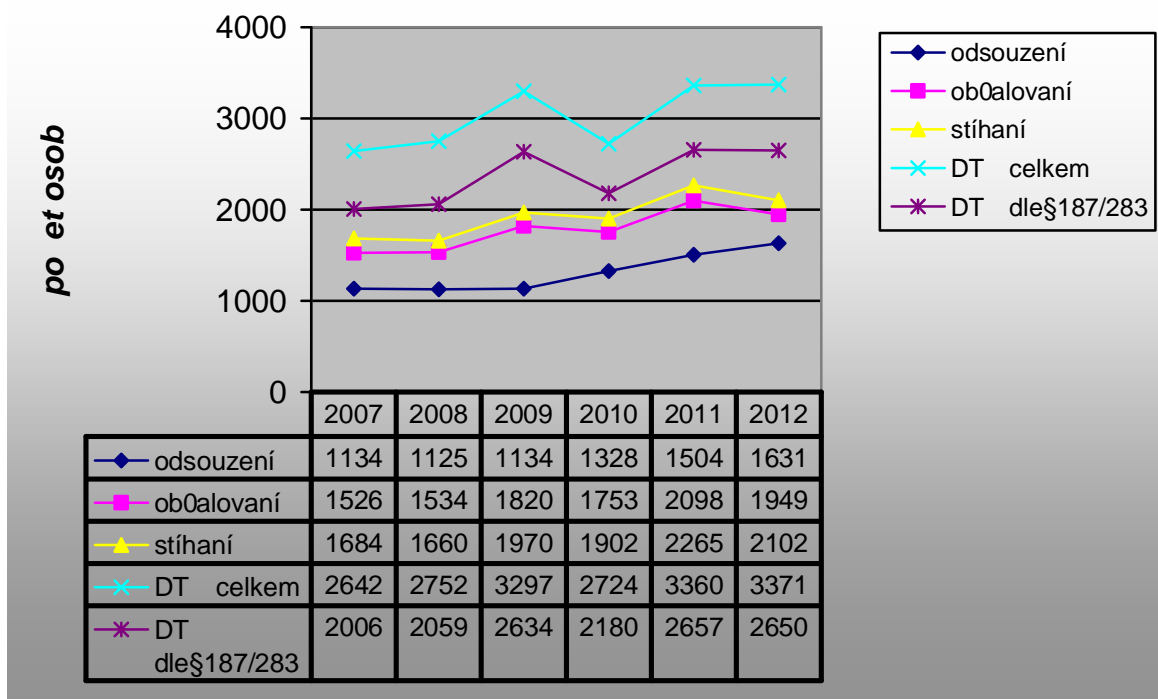
Předmět: Změny v právní úpravě jednotlivých drogových trestných činů (jak ve šstarém trestním zákoně č. 140/1961 Sb. (šsTZö), tak i v zákoně č. 40/2009 Sb. šnTZö ó nový trestní zákoník) a vývoj primární drogové kriminality v letech 2007-2012.

Stanovené hypotézy: Snífluje se počet osob trestně stíhaných, obřalovaných a odsouzených za drogové trestné činy? Zvyuje se počet alternativních trestů a podmíněných trestů odnětí svobody a dochází ke sniřování nepodmíněných trestů odnětí svobody?

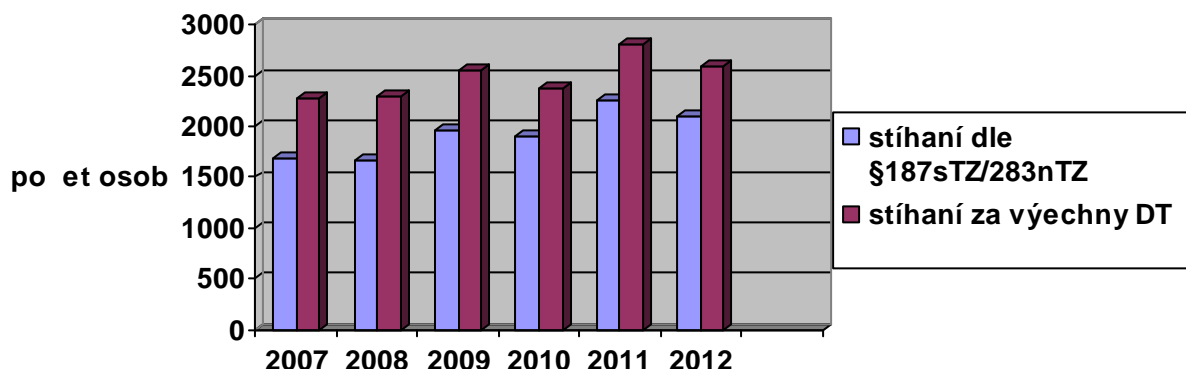
4.1. Analýza trestného inu dle § 187 šsTZõ a § 283 dle šnTZõ

Graf . 1: Po ty osob trestn stíhaných, obfaloovaných a odsouzených za trestný in dle § 187 šsTZõ a § 283 dle šnTZõ v letech 2007-2012 vzhledem k celkovému po tu spáchaných drogových trestných in a DT dle § 187 šsTZõ a § 283 dle šnTZõ.

Z grafu lze vypočítat, že celkový počet drogových trestných in (dále jen DT) od roku 2007 do roku 2012 neustále roste. Výjimkou je rok 2010, kdy došlo k poměrně výraznému poklesu (oproti roku 2009 o 17,4%), avšak naproti tomu počet odsouzených to v daném roce nemohl ovlivnit a počet odsouzených se v tomto roce nesnížil. Také u DT dle § 187 šsTZõ a § 283 dle šnTZõ je prakticky identický vývoj, pokles v roce 2010 o 17,2%. U odsouzených lze pozorovat lineární nárůst každým rokem, zatímco u počtu obfaloovaných lze pozorovat v roce 2012 a 2010 mírný pokles, prakticky totožné je to u trestně stíhaných. Celkový podíl tohoto trestného inu je ze všech trestných in spadajících do primární drogové kriminality jednoznačně nejvyšší a pohybuje se kolem ¾ všech DT. Nejnižší podíl byl zaznamenán v roce 2008 a sice 74,8% a nejvyšší v roce 2010 rovných 80%.

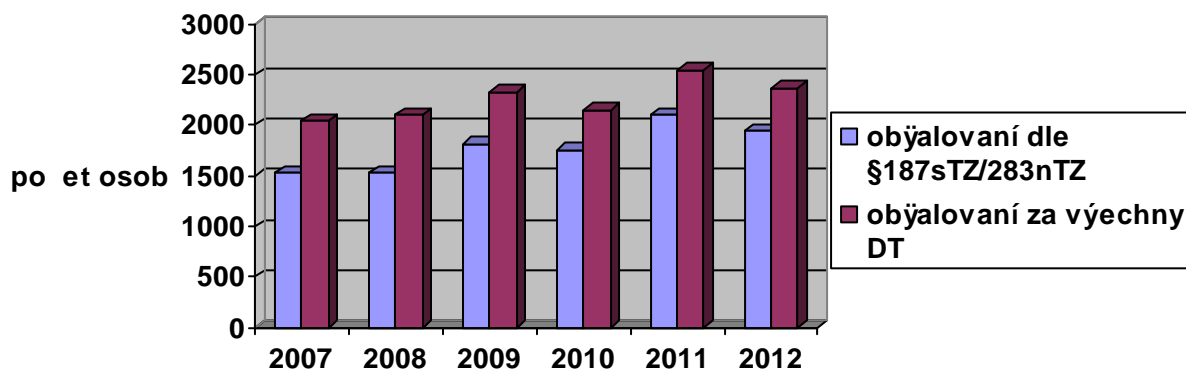
Graf .2: Poměr počtu trestně stíhaných dle § 187 šsTZö a § 283 dle šnTZö v letech 2007-2012 k počtu trestně stíhaných za všechny DT .

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
stíhaní dle §187sTZ/283nTZ	1684	1660	1970	1902	2265	2102
stíhaní za všechny DT	2282	2304	2553	2377	2798	2593
187sTZ/283nTZ/všechny DT (%)	73,8	72	77,2	80	81	81,1

Stejně jako u předchozího grafu v letech 2010 a 2012 došlo k poklesu počtu stíhaných, v roce 2010 o 3,5% oproti roku 2009 a v roce 2012 o 7,2% v porovnání s rokem 2011 (v roce 2008 jen velmi nepatrně o 1,4%). Percentuální poměr počtu stíhaných za DT dle § 187 šsTZö/ §283šnTZö a stíhaných za všechny DT se pohybuje v letech 2007 až 2009 mezi 73,8%-77,2%, zatímco v letech 2010-2012 se toto číslo zvyšuje na 80%-81,1%. To znamená, že poměr trestně stíhaných za § 187šsTZö/ §283šnTZö k ostatním DT se podle změn trestního zákona ještě navýšil.

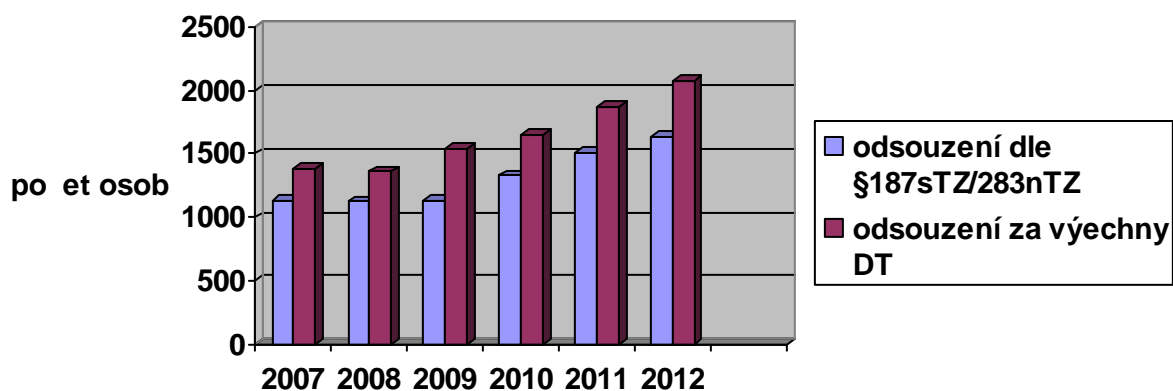
Graf .3: Poměr počtu obžalovaných dle § 187 šsTZö a § 283 dle šnTZö v letech 2007-2012 k počtu obžalovaných za všechny DT .

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
obřalovaní dle §187sTZ/283nTZ	1526	1534	1820	1753	2098	1949
obřalovaní za v-echny DT	2042	2100	2332	2152	2549	2368
187sTZ/283nTZ/v-echny DT (%)	74,7	73	78	81,5	82,3	82,3

Op t roky 2010 a 2012 jsou výjimkou oproti ostatním rok m, v t chto letech je patrný mírný pokles po tu obřalovaných. V roce 2010 do-řo k poklesu o 3,7%, v roce 2012 o 7,1%. I u obřalovaných je procentuální pom r po tu stíhaných za DT dle § 187 řsTZ/ §283řnTZō a obřalovaných za v-echny DT v letech 2007 ō 2009 mezi 73%-78%, zatímco v letech 2010-2012 se toto řslo pohybuje mezi 81,5%-82,3%.

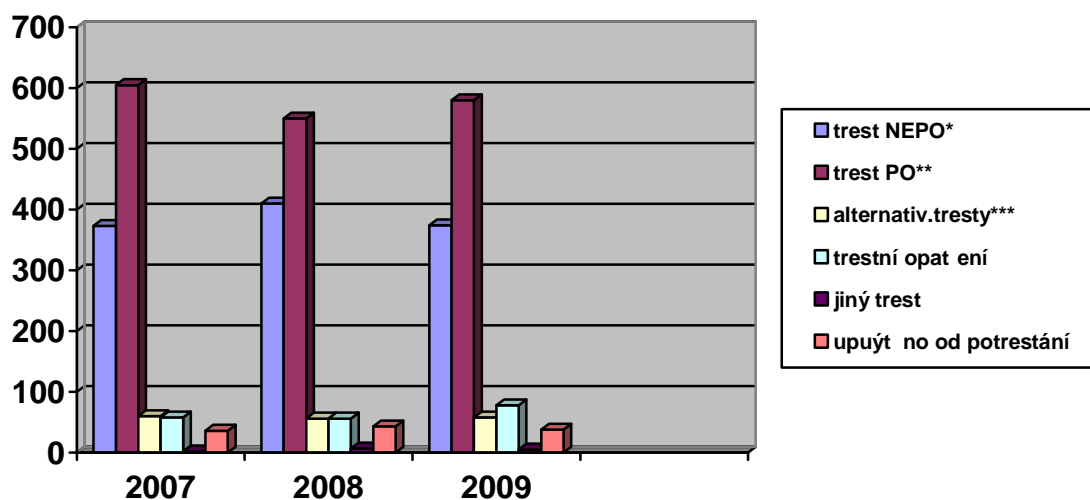
Graf .4: Pom r po tu odsouzených dle § 187 řsTZō a § 283 dle řnTZō v letech 2007-2012 k po tu odsouzených za v-echny DT .

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
odsouzení dle §187sTZ/283nTZ	1134	1125	1134	1328	1504	1631
odsouzení za v-echny DT	1382	1360	1535	1652	1870	2079
187sTZ/283nTZ/v-echny DT (%)	82,1	82,7	73,9	80,4	80,4	78,5

U po tu odsouzených se nikterak neprojevil pokles po tu trestn stíhaných a obřalovaných v letech 2010 a 2012 a i v t chto letech do-řo k nár řtu po tu odsouzených. Pom r odsouzených za DT dle § 187 řsTZō/ §283řnTZō a odsouzených za v-echny DT v letech 2007 ō 2009 je mezi 82,7%-73,9% a v letech 2010-2012 se toto řslo pohybuje mezi 78,5%-80,4%.

Graf .5: Jednotlivé druhy trest uložných za trestný čin dle § 187 šsTZo v letech 2007-2009.

	2007		2008		2009	
	po et	%	po et	%	po et	%
trest NEPO*	373	32,8	410	36,4	374	33,0
trest PO**	605	53,4	550	48,9	580	51,1
alternativ.tresty***	60	5,3	56	5,0	58	5,1
trestní opat ení¹⁴	58	5,1	56	5,0	78	6,9
jiný trest¹⁵	2	0,2	7	0,6	5	0,4
upu-t no od potrestání	36	3,2	43	3,8	38	3,4
celkový počet odsouzených	1134	100	1125	100	1134	100

*-trest NEPO: nepodmín ný trest odn tí svobody

**-trest PO: podmín n odložený trest odn tí svobody

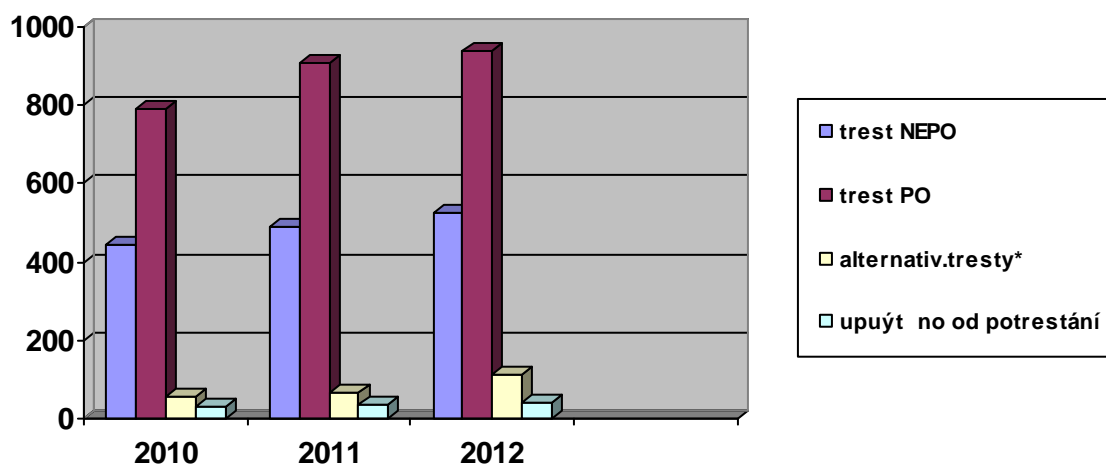
***-alternativní tresty: zákaz innosti, pen flitý trest, trest obecn prosp -ných prací

V letech 2007-2009 byl nejvíce ukládán podmín ný trest odn tí svobody, který v letech 2007 a 2009 p edstavoval více nejl polovinu v-ech odsuzujících rozsudk (jen v roce 2008 toto íslo lehce kleslo pod 50% - 48,9%. Nepodmín ný trest odn tí svobody dosáhl nejv t-ího podílu v roce 2008 ó 36,4%, v letech 2007 a 2009 dosahoval t etinového podílu k ostatním trest m. Alternativní tresty se pohybují stabiln na hranici 5%. Podíl trestních opat ení se v roce 2009 navý-íl na 6,9% (roky 2007 ó 5,1%, 2008 ó 5,0%). Podíl jiných trest je zanedbatelný (0,6%-0,2%). Také v p ípadech, kdy bylo upu-t no od potrestání (souzenému nebyla prokázána vina) je podíl k ostatním trest m stabilní (od 3,2% do 3,8%). Celkový počet odsouzených poklesl v roce 2008 o pouhých 9 p ípad , jinak totoílný 1134.

¹⁴ Trestní opat ení ukládáno dle zákona . 218/2003 Sb. o odpov dnosti mládele za protiprávní iny a o soudnictví ve v ecech mládele.

¹⁵ Podle zákona . 141/1961 Sb. o trestním ízení soudním (trestní ád) se do kategorie jiných trest zahrnuje: a) trest propadnutí majetku, b) trest propadnutí v ci, nebo jiné majetkové hodnoty, nebo propadnutí náhradní hodnoty, c) trest zákazu pobytu d) trest vyho-t ní e) trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společ enské akce

Graf .6: Jednotlivé druhy trest uložných za trestný čin dle § 283 šnTZö v letech 2010-2012.

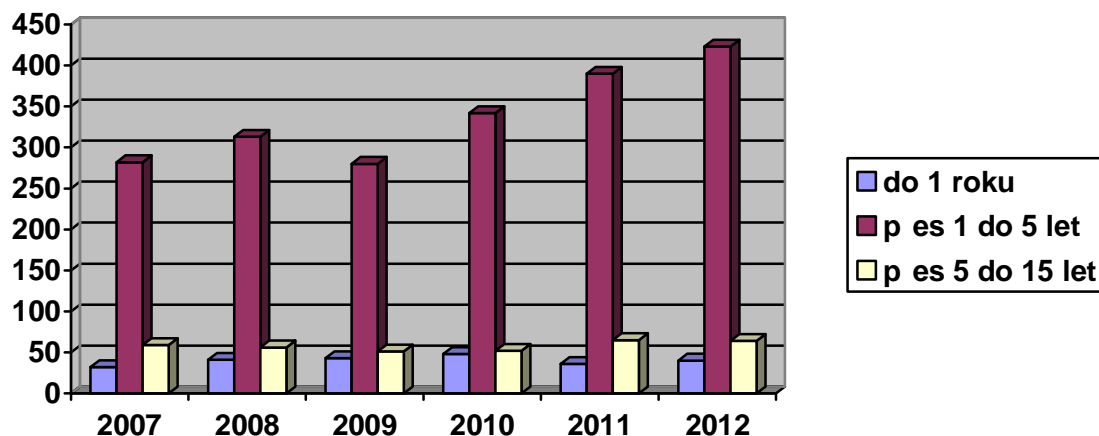

*-alternativní tresty: zákaz innosti, pen flitý trest, trest obecn prosp -ných prací, domácí v zení

	2010		2011		2012	
	po et	%	po et	%	po et	%
trest NEPO	442	33,3	491	32,6	527	32,3
trest PO	790	59,5	907	60,3	937	57,4
alternativ.tresty	58	4,4	67	4,5	112	6,9
upu-t no od potrestání	30	2,3	36	2,4	43	2,6
celkový po et odsouzených	1328	100	1504	100	1631	100

V letech 2010-2012, tedy po zm n trestního zákona, do-lo k nár stu podílu nepodmín ných trest odn tí svobody na 60,3% v roce 2011, v roce 2012 nastal mírný pokles na 57,4%. Nepodmín ný trest se stabiln pohybuje okolo t etinového podílu (32,6%-33,3%). Trestní opat ení jsou od roku 2010 evidována jako sou ást alternativních trest (nap . v roce 2010 bylo ud leno 34 trest obecn prosp -ných prací, z toho 9 trestních opat ení obecn prosp -ných prací). Podíl alternativních trest se navý-il ze 4,4% v roce 2010 na 6,9% v roce 2012. T efl po et p ípad , kdy bylo upu-t no od potrestání mírn vzrostl (ze 30 v roce 2010 na 43 v roce 2012) a celkový po et odsouzených se také neustále zvy-uje.

Graf .7: Délka nepodmíněných trestů odnětí svobody uložených za trestný čin dle § 187 šsTZo a 283šnTZo v letech 2007-2012.

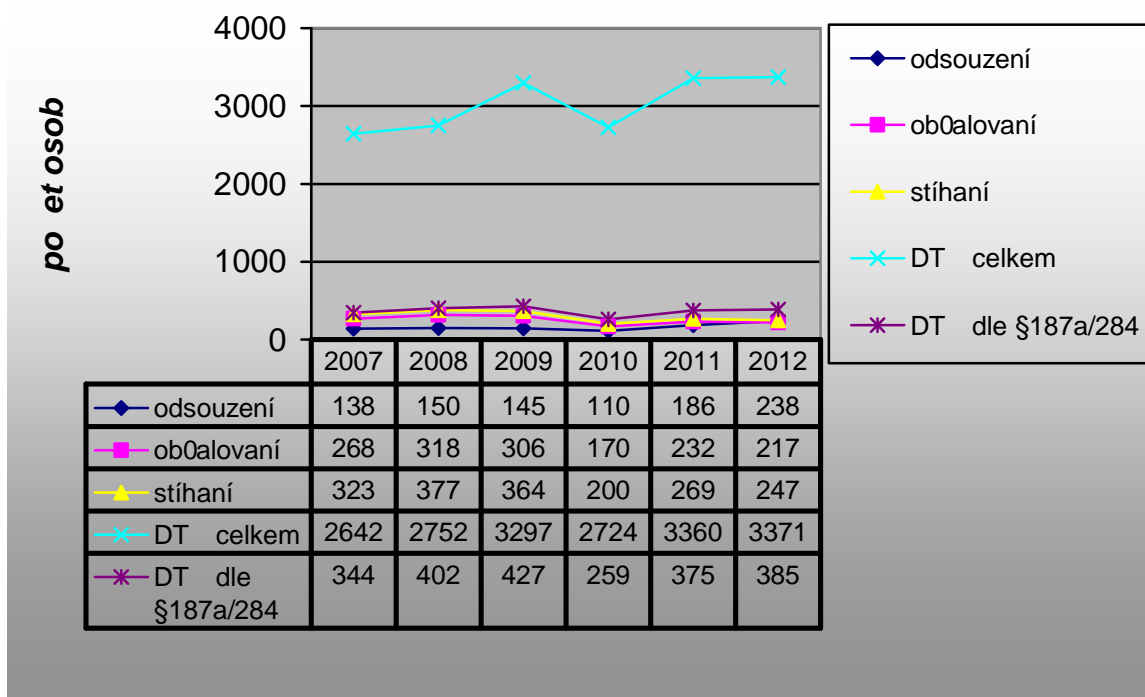
	2007		2008		2009	
	počet	%	počet	%	počet	%
trest do 1 roku	32	8,6	41	10,0	43	11,5
trest přes 1 do 5 let	282	75,6	313	76,3	280	74,9
přes 5 do 15 let	59	15,8	56	13,7	51	13,6
celkový počet trest	373	100	410	100	374	100

	2010		2011		2012	
	počet	%	počet	%	počet	%
trest do 1 roku	48	10,9	36	7,3	40	7,6
trest přes 1 do 5 let	342	77,4	390	79,4	423	80,3
přes 5 do 15 let	52	11,8	65	13,2	64	12,1
celkový počet trest	442	100	491	100	527	100

Zatímco v letech 2007-2009 rostl poměr trestu do 1 roku k ostatním trestům od 8,6% do 11,5%, tak v dalších letech tento poměr klesal afl na 7,3% v roce 2011, v roce 2012 se jen nepatrně zvýšil na 7,6%. Naopak jak celkový počet trestů, tak podíl k ostatním trestům se v rozmezí trestu od 1 roku do 5 let navyšoval. Výjimkou byl rok 2008, kdy došlo k nepatrnému poklesu. V roce 2007 uděleno 282 těchto trestů, v roce 2012 jich bylo 423. Tresty od 5 do 15 let (v letech 2007-2009 mírný pokles o z 59 na 51 trestů), v letech 2010-2012 mírný nárůst (z 52 trestů v roce 2010 na 64 v roce 2012). Zatímco celkový počet nepodmíněných trestů před změnou trestního zákona zaznamenal v roce 2009 pokles na prakticky totožný počet trestů jako v roce 2007, tak od roku 2010 dochází neustále k nárůstu tohoto druhu trestu.

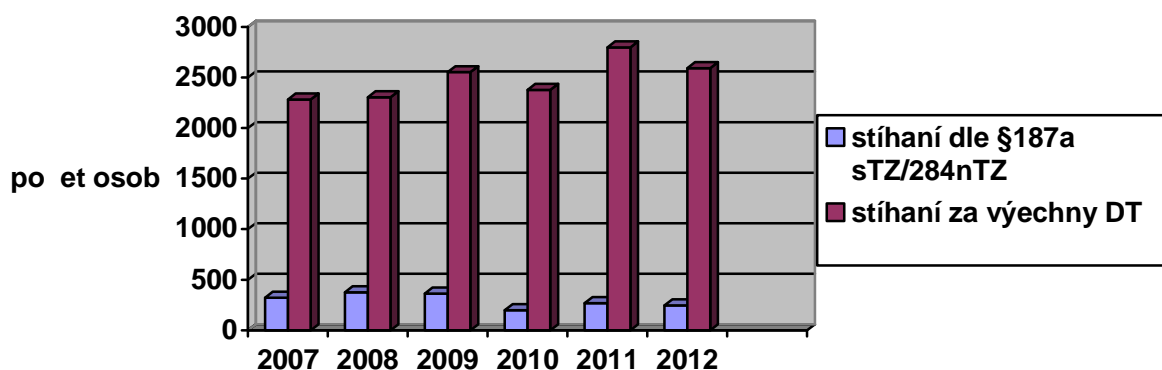
4.2. Analýza trestného inu dle § 187a šsTZõ a § 284 dle šnTZõ

Graf . 1: Po ty osob trestn stíhaných, obřalovaných a odsouzených za trestný in dle § 187a šsTZõ a § 284 dle šnTZõ v letech 2007-2012 vzhledem k celkovému po tu spáchaných drogových trestných in a celkovému po tu DT dle § 187a šsTZõ a § 284 dle šnTZõ.

Zatímco v letech 2007-2009 je z ejmý nár st DT dle §187a/284, a to ař o 19,4% v roce 2009 oproti roku 2007, v dal-ích letech je absolutní řslo oproti roku 2009 vřdy niř-í, nejmarkantn ř-í propad nastal v roce 2010, kdy do-řo k poklesu ař o 39,4%. Podřl tohoto trestného inu na v-ech DT se pohybuje od 14,6% v roce 2008 do 9,5% v roce 2010. U trestn stíhaných do-řo k nár stu v roce 2008 (rok 2009 jen nepatřný pokles), k rapidnímu poklesu v roce 2010, poté k op tovnému nár stu (v roce 2012 op t mřrný pokles). Totofně to je u obřalovaných, pouze u odsouzených je zm na v tom, ře od roku 2010 po et odsouzení neustále stoupá, v roce 2012 dokonce o 21,8%.

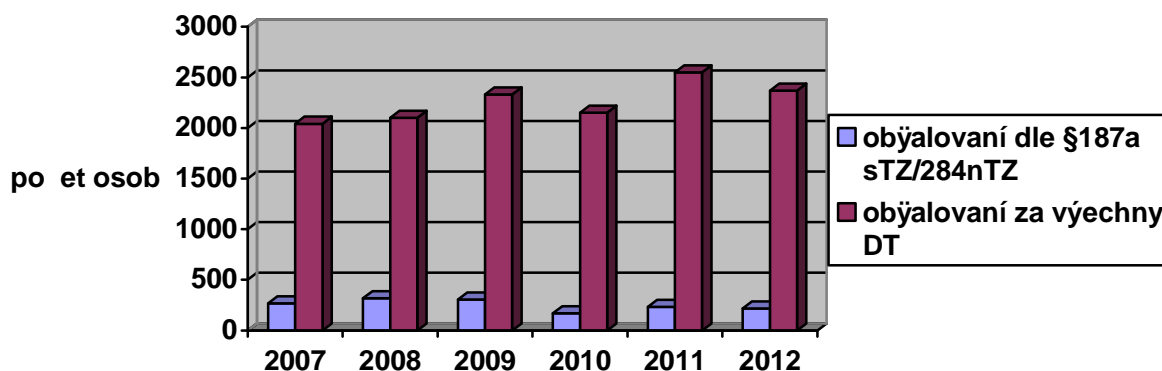
Graf .2: Poměr počtu trestně stíhaných dle § 187a šsTZo a § 284 dle šnTZo v letech 2007-2012 k počtu trestně stíhaných za všechny DT .

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
stíhaní dle §187a sTZ/284nTZ	323	377	364	200	269	247
stíhaní za všechny DT	2282	2304	2553	2377	2798	2593
187a sTZ/284nTZ/všechny DT (%)	14,2	16,4	14,3	8,4	9,6	9,5

Poměr počtu trestně stíhaných k celkovému počtu trestně stíhaných za všechny DT byl nejvyšší v roce 2008 o 16,4% a nejnižší v roce 2010 - 8,4%, kdy došlo i k rapidnímu poklesu v absolutních číslech 200 - 45,1% (v roce 2009 o 364 případů). Jak je zřejmé podíl trestně stíhaných dle §187a sTZ/284nTZ k celkovému počtu trestně stíhaných po změně trestního zákona značně poklesl.

Graf .3: Poměr počtu obžalovaných dle § 187a šsTZo a § 284 dle šnTZo v letech 2007-2012 k počtu obžalovaných za všechny DT .

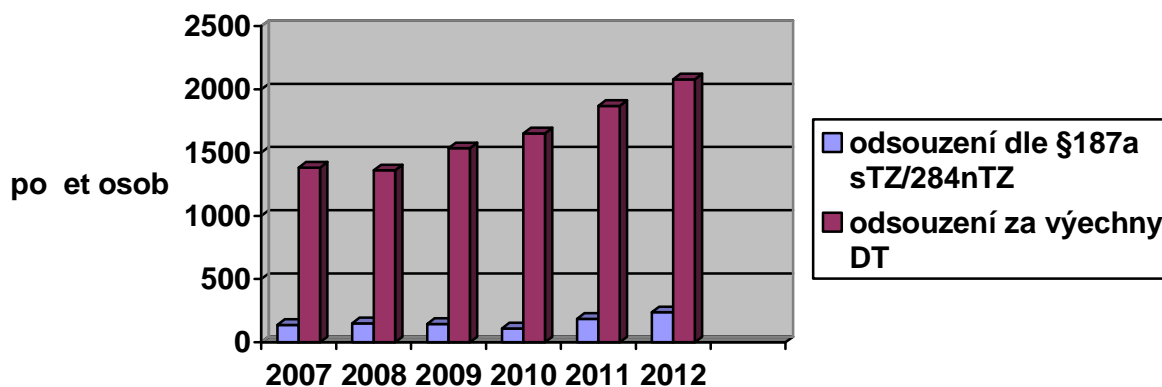

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
obřalování dle §187a sTZ/284nTZ	268	318	306	170	232	217
obřalování za v-echny DT	2042	2100	2332	2152	2549	2368
187a sTZ/284nTZ/v-echny DT (%)	13,1	15,1	13,1	7,9	9,1	9,2

Identicky jako u trestn řtíhaných nejvyřího podílu bylo dosařeno v roce 2008 a sice 15,1%, nejniří byl v roce 2010 - 7,9%. V roce 2010 do-řo k poklesu p řpad obřalovaných oproti roku 2009 o 44,5%. Celkov ř se podíl obřalovaných na celkovém po řtu obřalovaných za v-echny DT po ř zm řn trestního řákona snřířil.

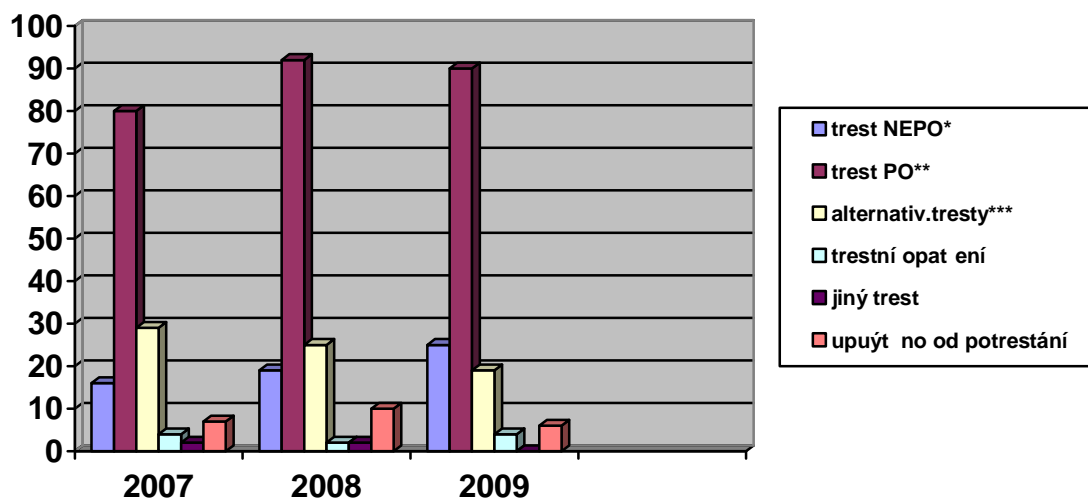
Graf ř.4: Pom řr po řtu odsouzených dle ř 187a řsTZř a ř 284 dle řnTZř v letech 2007-2012 k po řtu odsouzených za v-echny DT ř.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
odsouzení dle ř187a sTZ/284nTZ	138	150	145	110	186	238
odsouzení za v-echny DT	1382	1360	1535	1652	1870	2079
187a sTZ/284nTZ/v-echny DT (%)	10,0	11,0	9,4	6,7	9,9	11,4

Zatřmco po řet odsouzených v letech 2007-2009 se pohyboval v řzkém rozp řtř od 138 do 150 p řpad ř (podřil na celkovém po řtu odsouzených za v-echny DT ř od 9,4% do 11%), v letech 2010-2012 lze pozorovat strmý nřr řst (od 110 do ř 238, podřil k odsouzeným za v-echny DT ř od 6,7% do 11,4%). V roce 2010 byl zaznamenán pokles oproti roku 2009 o 24,1%. Podřil odsouzených na celkovém po řtu odsouzených dosřhl v roce 2012 nejvyřř hodnoty a nejniřř v roce 2010, tedy v 1. roce řinnosti řnTZř.

Graf .5: Jednotlivé druhy trest uložených za trestný čin dle § 187a šsTZö v letech 2007-2009.

	2007		2008		2009	
	po et	%	po et	%	po et	%
trest NEPO*	16	11,6	19	12,7	25	17,2
trest PO**	80	58,0	92	61,3	90	62,1
alternativ.tresty***	29	21,0	25	16,7	19	13,1
trestní opat ení	4	2,9	2	1,3	4	2,8
jiný trest	2	1,4	2	1,3	0	0
upu-ť no od potrestání	7	5,1	10	6,7	6	4,1
celkový počet odsouzených	138	100	150	100	145	100

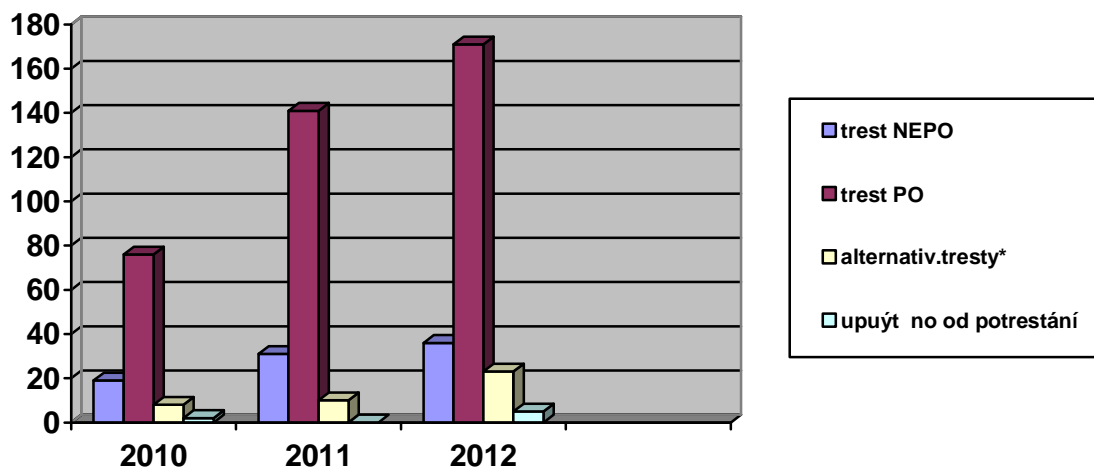
*-trest NEPO: nepodmín ný trest odn tí svobody

**-trest PO: podmín n odložený trest odn tí svobody

***-alternativní tresty: zákaz innosti, pen flitý trest, trest obecn prosp -ných prací

Nejvíce zastoupen mezi jednotlivými druhy trest v letech 2007-2009 je podmín ný trest odn tí svobody (podíl se mírn zvy-oval od 58% do 62,1%). U nepodmín ného trestu je zaznamenán pom rn velký nár st (od 11,6% do 17,2%), i když co do po tu p ípad je to pom rn malé íslo ó 98 p ípad . Pokles je zaznamenán u alternativních trest (z 21% na 13,1%). U dal-ích druh trest jsou vykazovány pom rn stabilní hodnoty a tvo í ani ne 1/10 v-ech druh trest .

Graf .6: Jednotlivé druhy trest uložných za trestný čin dle § 284 šnTZö v letech 2010-2012.

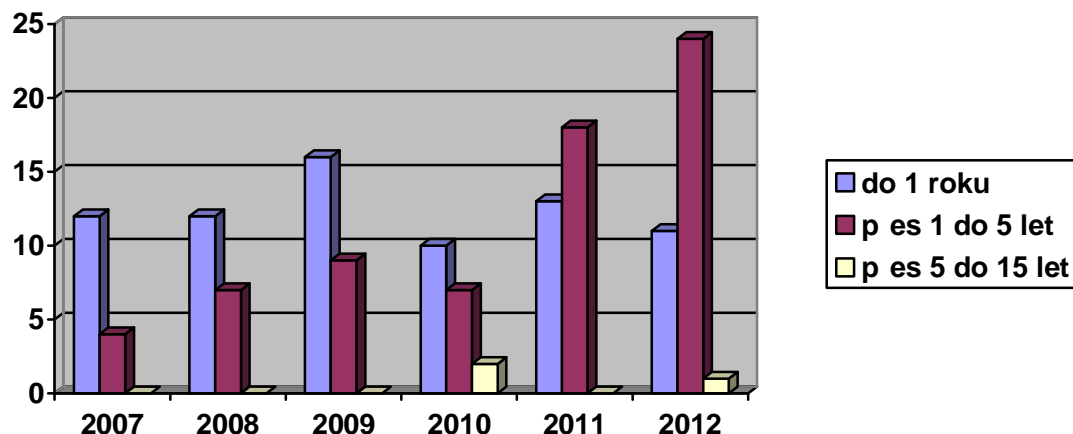

*-alternativní tresty: zákaz innosti, pen flitý trest, trest obecn prosp -ných prací, domácí v zení

	2010		2011		2012	
	po et	%	po et	%	po et	%
trest NEPO	19	17,3	31	16,7	36	15,1
trest PO	76	69,1	141	75,8	171	71,8
alternativ.tresty*	8	7,3	10	5,4	23	9,7
upu-t no od potrestání	2	1,8	0	0	5	2,1
celkový po et odsouzených	110	100	186	100	238	100

V letech 2010-2012 do-lo k nár stu podílu podmín ného trestu odn tí svobody (nejv t-í podíl v roce 2011 ó 75,8%) oproti rok m 2007-2009, u nepodmín ného trestu do-lo jen k velmi nepatrnému poklesu (rok 2010 ó 17,3%, 2012 ó 15,1%), i kdyfl co se absolutních ísel tý e, tak je patrný mírný nár st. Nár st je zaznamenán téfl u alternativních trest , ale nejvýznamn j-í zm nou oproti rok 2007-2009 (v t chto letech stagnace celkového po tu odsouzených) je více nefl dvojnásobné navý-ení po tu odsouzených (rok 2010 ó 110, rok 2012 ó 238).

Graf .7: Délka nepodmíněných trestů odnětí svobody uložených za trestný čin dle § 187a šsTZo a 284 šnTZo v letech 2007-2012.

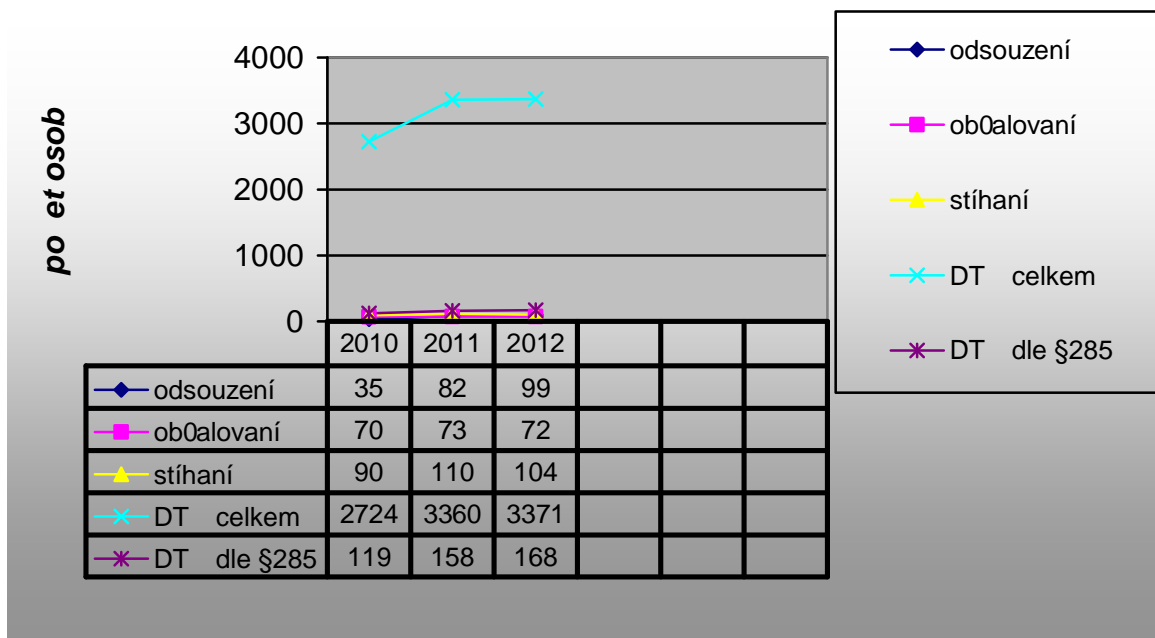
	2007		2008		2009	
	počet	%	počet	%	počet	%
trest do 1 roku	12	75,0	12	63,2	16	64,0
trest přes 1 do 5 let	4	25,0	7	36,8	9	36,0
přes 5 do 15 let	0	0	0	0	0	0
celkový počet trest	16	100	19	100	25	100

	2010		2011		2012	
	počet	%	počet	%	počet	%
trest do 1 roku	10	52,6	13	41,9	11	30,6
trest přes 1 do 5 let	7	36,8	18	58,1	24	66,6
přes 5 do 15 let	2	10,5	0	0	1	2,8
celkový počet trest	19	100	31	100	36	100

Z celkového počtu nepodmíněných trestů je patrný neustálý pozvolný nárůst (rok 2007 o 16, 2012 o 36). Zatímco trest odnětí svobody do 1 roku je co do počtu případů poměrně stabilní (i když podíl se značně snížil o z 75% v roce 2007 na 30,6% v roce 2012), poměrně značný nárůst je u trestu od 1 roku do 5 let (ze 4 případů v roce 2007 na 24 v roce 2012). Zatímco v letech 2007-2010 převládala trest odnětí svobody do 1 roku, v letech 2011-2012 již bylo zaznamenáno více trestů od 1 roku do 5 let.

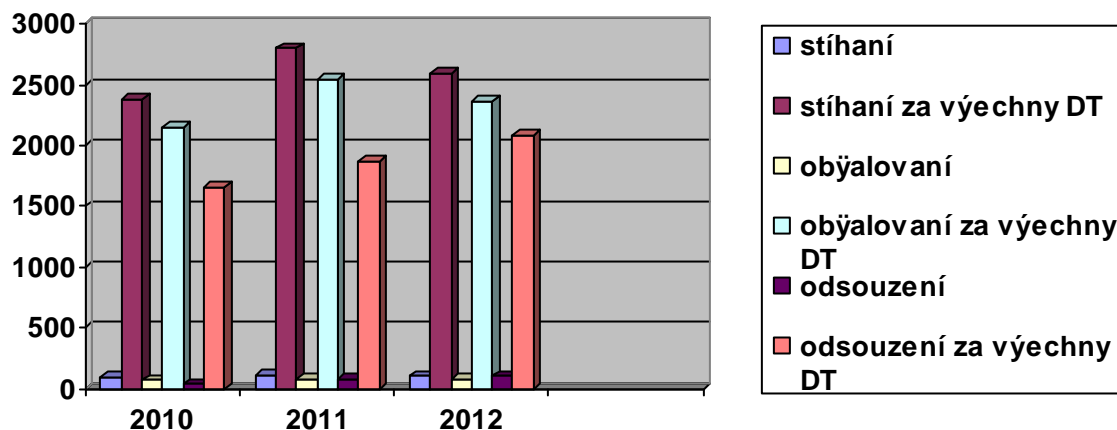
4.3. Analýza trestného činu dle § 285 šnTZõ

Graf . 1: Počet osob trestně stíhaných, obžalovaných a odsouzených za trestný čin dle § 285 šnTZõ v letech 2010-2012 vzhledem k celkovému počtu spáchaných drogových trestných činů a celkovému počtu DT dle § 285 šnTZõ.

Je patrné, že se v letech 2010-2012 zvyšoval počet DT dle § 285 (ze 119 na 168 případů), na celkovém počtu DT se tento trestný čin podílí jen velmi nepatrně (od 4,4% v roce 2010 do 5,0% v roce 2012). Zatímco počet obžalovaných a trestně stíhaných stagnují (v roce 2012 se nepatrně snížily), u odsouzených došlo k více než dvojnásobnému nárůstu (ze 35 případů v roce 2010 na 99 v roce 2012).

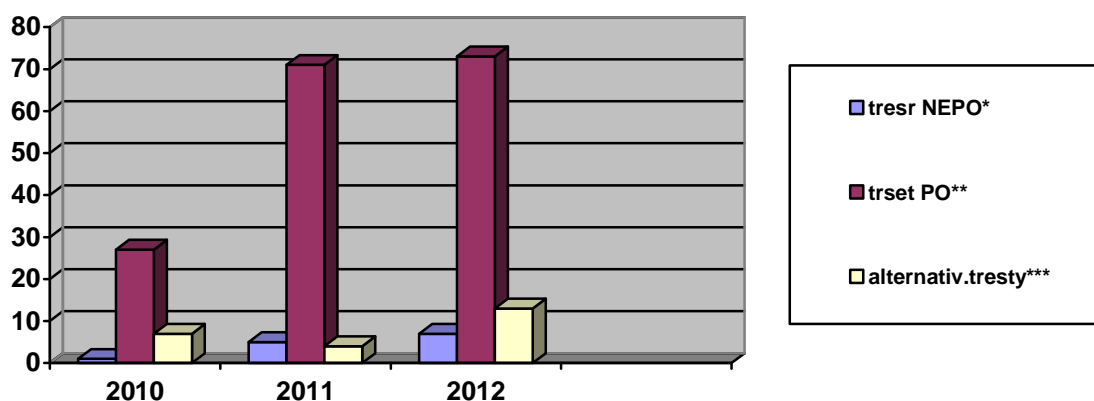
Graf .2: Poměr počtu trestně stíhaných, obžalovaných a odsouzených dle § 285 šnTZõ v letech 2010-2012 k počtu trestně stíhaných, obžalovaných a odsouzených za všechny DT.

	2010		2011		2012	
	po et	%	po et	%	po et	%
stíhaní dle §285	90	3,8	110	3,9	104	4,0
stíhaní za v-echny DT	2372	100	2798	100	2593	100
obřalování dle §285	70	3,3	73	2,9	72	3,0
obřalování za v-echny DT	2152	100	2549	100	2368	100
odsouzení dle §285	35	2,1	82	4,4	99	4,8
Odsouzení za v-echny DT	1652	100	1870	100	2079	100

Podíl po tu trestn stíhaných a obřalovaných dle § 285 k po tu trestn stíhaných a obřalovaných za v-echny DT v letech 2010-2012 je pom rn stabilní. U trestn stíhaných se pohybuje od 3,8 % v roce 2010 do 4,0% v roce 2012. U obřalovaných od 3,3% v roce 2010 do 2,9% v roce 2011. U odsouzených do-řo k více neř dvojnásobnému nár stu (z 2,1% v roce 2010 na 4,8% v roce 2012).

Graf .3: Jednotlivé druhy trest ulořených za trestný in dle § § 285 řnTZř v letech 2010-2012.

*-trest NEPO: nepodmín ný trest odn tí svobody

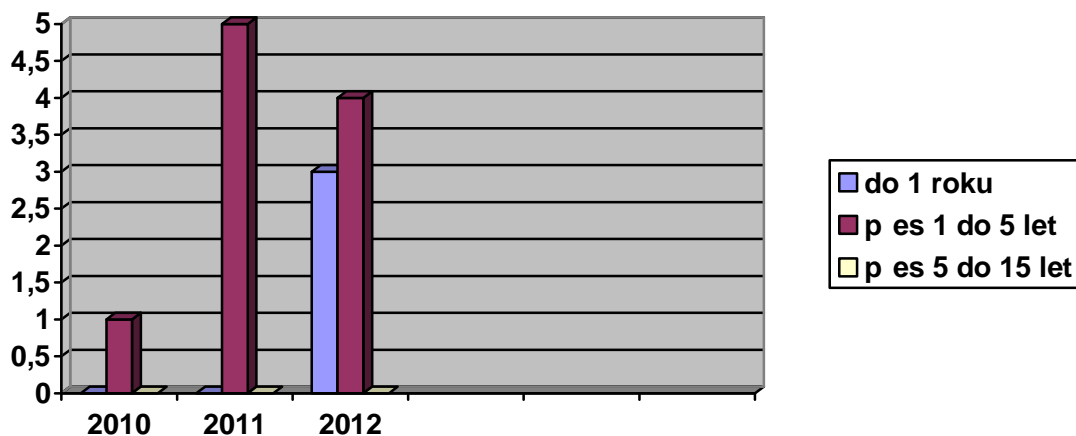
**-trest PO: podmín n odlořený trest odn tí svobody

***-alternativní tresty: zákaz innosti, pen řitý trest, trest obecn prosp -ných prací, domácí v zení

	2010		2011		2012	
	po et	%	po et	%	po et	%
trest NEPO	1	2,9	5	6,1	7	7,1
trest PO	27	77,1	71	86,6	73	73,7
alternativ.tresty*	7	20,0	4	4,9	13	13,1
celkový po et odsouzených	35	100	82	100	99	100

Vzhledem k celkovému nár stu po tu odsouzených stoupá i po et odsouzených u jednotlivých druh trest . Nejvíce je to patrné i podmín ných trest odn tí svobody, kde z 27 p řpad v roce 2012, stoupl po et na 73 v roce 2012.

Graf .4: Délka nepodmíněných trestů odnětí svobody uložených za trestný čin dle § 285 šnTZo v letech 2010-2012.

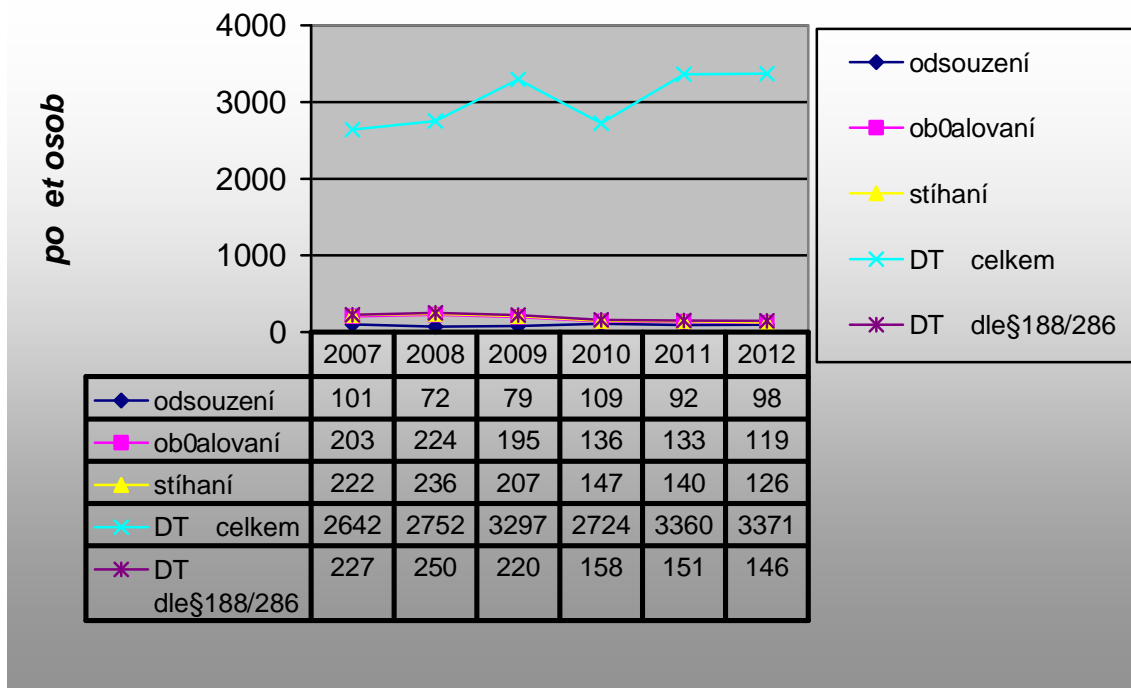

	2010		2011		2012	
	po et	%	po et	%	po et	%
trest do 1 roku	0	0	0	0	3	42,3
trest p es 1 do 5 let	1	100	5	100	4	57,7
p es 5 do 15 let	0	0	0	0	0	0
celkový po et trest	1	100	5	100	7	100

Zatímco v roce 2010 byl uložen pouze 1 nepodmíněný trest odnětí svobody, tak v roce 2012 jich bylo uloženo již 7. I z tohoto je patrný nár st celkového po tu odsouzených za tento trestný čin.

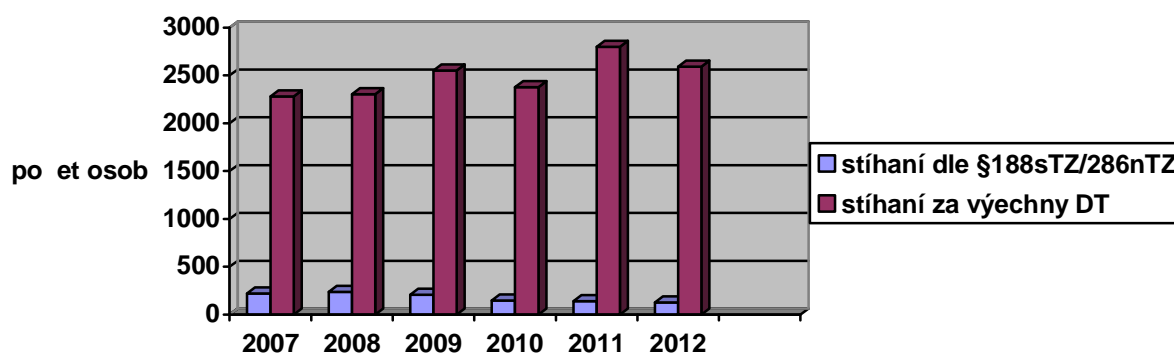
4.4. Analýza trestného činu dle § 188 šsTZö a § 286 dle šnTZö

Graf . 1: Počet osob trestně stíhaných, obžalovaných a odsouzených za trestný čin dle § 188 šsTZö a § 286 šnTZö v letech 2007-2012 vzhledem k celkovému počtu spáchaných drogových trestných činů a celkovému počtu DT dle § 188 šsTZö a § 286 dle šnTZö.

Zatímco u DT celkem je patrný v letech 2010-2012 nárůst, tak u DT dle § 286 šnTZö zaznamenáváme mírný pokles, tento pokles lze pozorovat již v roce 2009 (§ 188 šsTZö). Nejvyššího podílu na celkové DT dosáhl tento trestný čin v roce 2008 (9,1%, poté již neustále klesal a již na 4,3% v roce 2012. Zatímco u trestně stíhaných a obžalovaných je také zmiňovaný pokles od roku 2009, tak u odsouzených došlo v roce 2010 k nárůstu o značných 27,5% oproti roku 2009.

Graf . 2: Poměr počtu trestně stíhaných dle § 188 šsTZö a § 286 šnTZö v letech 2007-2012 k počtu trestně stíhaných za všechny DT.

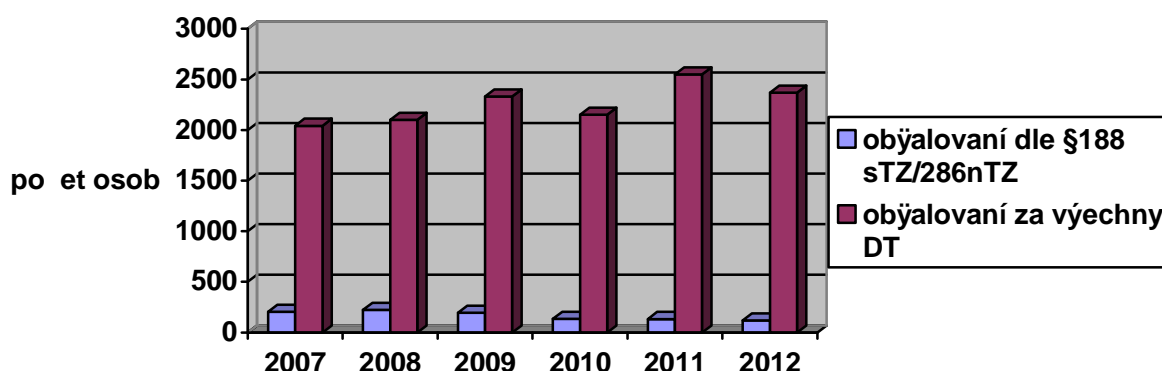

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
stíhaní dle §188 sTZ/286nTZ	222	236	207	147	140	126
stíhaní za v-echny DT	2282	2304	2553	2377	2798	2593
188sTZ/286nTZ/v-echny DT (%)	9,7	10,2	8,1	6,2	5,0	4,9

Od roku 2009 klesá nejen absolutní počet trestně stíhaných dle § 188 šsTZo a § 286 šnTZo, ale klesá i podíl tohoto trestného činu na v-ech DT, nejvyšší podíl byl zaznamenán v roce 2008 o 10,2%, nejnižší v roce 2012 o 4,9%.

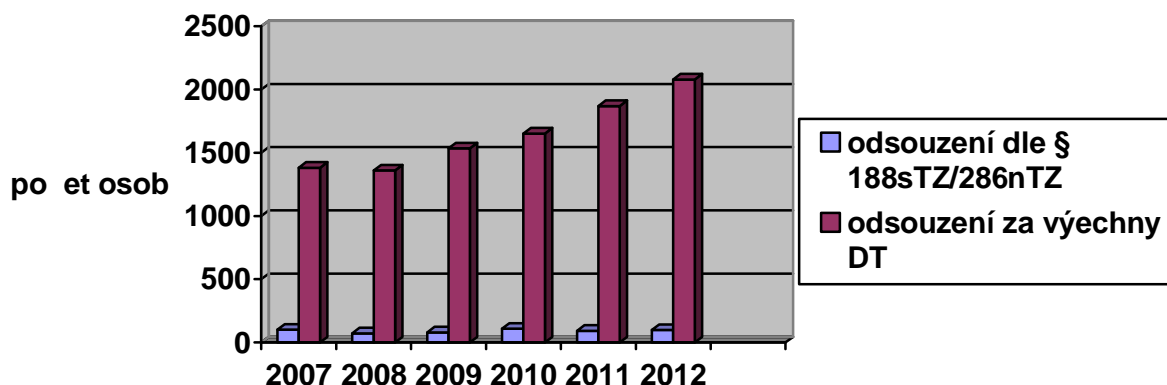
Graf .3: Poměr početů obžalovaných dle § 188 šsTZo a § 286 šnTZo v letech 2007-2012 k početům obžalovaných za v-echny DT.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
obžalovaní dle §188 sTZ/286nTZ	203	224	195	136	133	119
obžalovaní za v-echny DT	2042	2100	2332	2152	2549	2368
188 sTZ/286 nTZ/v-echny DT (%)	9,9	10,6	8,4	6,3	5,2	5,0

U obžalovaných je to identické jako u trestně stíhaných, tzn. že od roku 2009 klesá absolutní počet obžalovaných dle § 188 šsTZo a § 286 šnTZo a taktéž klesá i podíl tohoto trestného činu na v-ech DT, nejvyšší podíl byl zaznamenán v roce 2008 o 10,6%, nejnižší v roce 2012 o 5,0%.

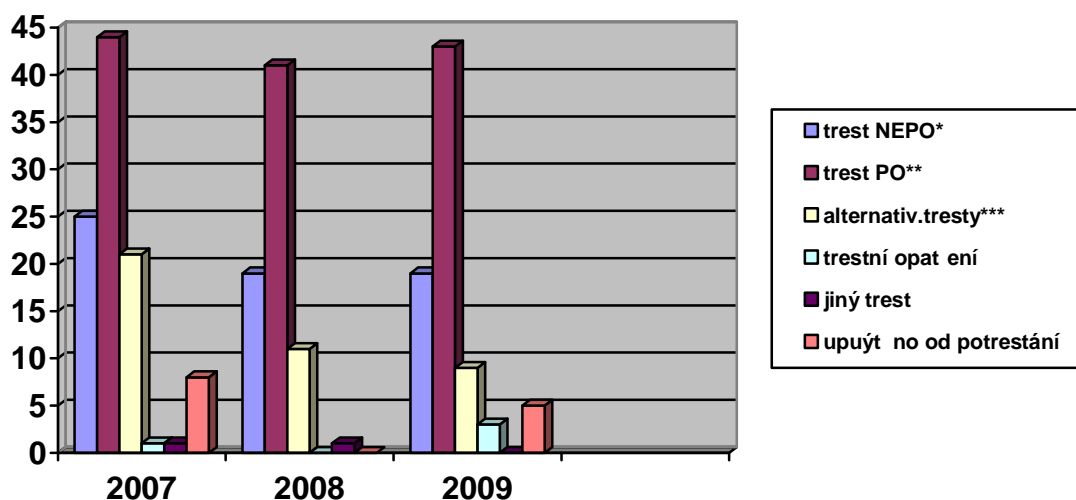
Graf .4: Poměr podílu odsouzených dle § 188 šsTZů a § 286 šnTZů v letech 2007-2012 k počtu odsouzených za všechny DT .

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
odsouzení dle §188 sTZ/286nTZ	101	72	79	109	92	98
odsouzení za všechny DT	1382	1360	1535	1652	1870	2079
188 sTZ/286nTZ/všechny DT (%)	7,3	5,3	5,1	6,6	4,9	4,7

U odsouzených je tomu jinak, než u obžalovaných a trestně stíhaných za tento trestní čin. V letech 2007-2009 lze vzhledem k celkovému počtu odsouzených pozorovat pokles podílu tohoto trestního činu ze 7,3% v roce 2007 na 5,1% v roce 2009 (i když v absolutních číslech byl v roce 2009 nárůst případů oproti roku 2008). V roce 2010 je zaznamenán nejvyšší podíl 6,6%, naopak nejnižší v roce 2012 4,7% (v absolutních číslech mírný nárůst o 6 případů oproti roku 2011).

Graf .5: Jednotlivé druhy trestů uložených za trestní čin dle § 188 šsTZů v letech 2007-2009.

	2007		2008		2009	
	počet	%	počet	%	počet	%
trest NEPO*	25	24,8	19	26,4	19	24,1
trest PO**	44	43,6	41	56,9	43	54,4
alternativ.tresty***	21	20,8	11	15,3	9	11,4
trestní opatření	1	1,0	0	0	3	3,8
jiný trest	1	1,0	1	1,4	0	0
upuťt no od potrestání	8	7,9	0	0	5	6,3
celkový počet odsouzených	101	100	72	100	79	100

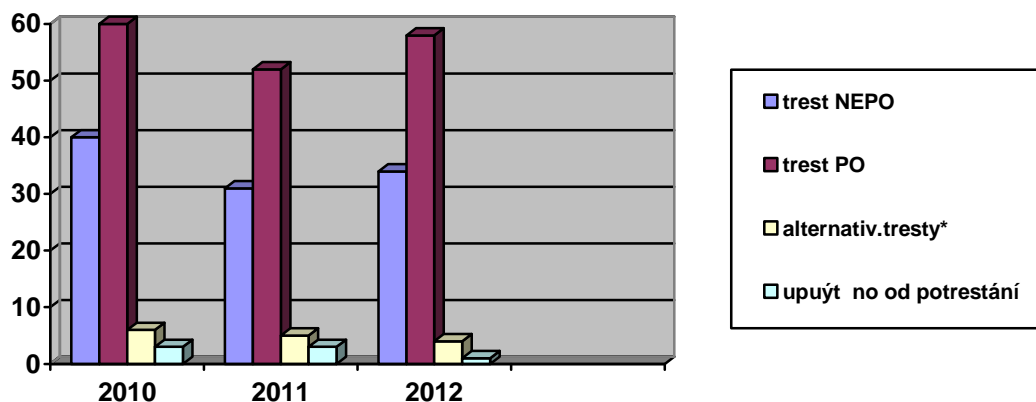
*-trest NEPO: nepodmíněný trest odnětí svobody

**-trest PO: podmíněný odložený trest odnětí svobody

***-alternativní tresty: zákaz inžinnosti, peněžitý trest, trest obecně prospěšných prací

Ze všech druhů trestů nejvyššího podílu opět dosáhl podmíněný trest odnětí svobody (od 43,6% v roce 2007 do 56,9% v roce 2008). Nepodmíněný trest se v tomto období pohyboval stabilně kolem ¼ všech druhů trestů (od 24,1% do 26,4%). Poklesl počet alternativních trestů z 21 případů v roce 2007 na 9 v roce 2009. Zbylé tresty tvoří jen zhruba 1/10 ze všech druhů trestů.

Graf .6: Jednotlivé druhy trestů uložených za trestný čin dle § 286 šnTZö v letech 2010-2012.

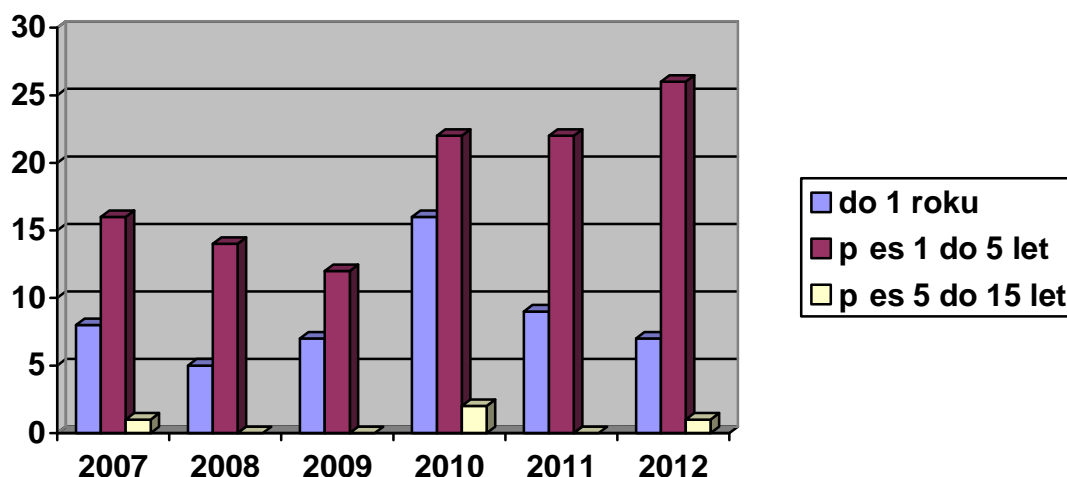
*-alternativní tresty: zákaz inžinnosti, peněžitý trest, trest obecně prospěšných prací, domácí vzení

	2010		2011		2012	
	počet	%	počet	%	počet	%
trest NEPO	40	36,7	31	33,7	34	34,7
trest PO	60	55,0	52	56,5	58	59,2
alternativ.tresty*	6	5,5	5	5,4	4	4,1
upuťt no od potrestání	3	2,8	3	3,3	1	1,0
celkový počet odsouzených	109	100	92	100	98	100

Podmíněný trest odnětí svobody je na 1.místě stejně jako v letech 2007-2009 s podílem vyšším než 50% (nejvyšší podíl dosáhl v roce 2012 až 59,2%). Zvýšil se podíl nepodmíněných trestů (od 36,7% v roce 2010 do 33,7% v roce 2011). Protože celkový je

počet odsouzených v letech 2010-2012 vyší než v letech 2007-2009, tak i absolutní čísla u podmíněných a nepodmíněných trestů jsou vyšší. Naopak počet alternativních trestů neustále klesá (v roce 2007 621, v roce 2012 604).

Graf 7: Délka nepodmíněných trestů odnětí svobody uloženíh za trestný čin dle § 188 šsTZo a 286 šnTZo v letech 2007-2012.

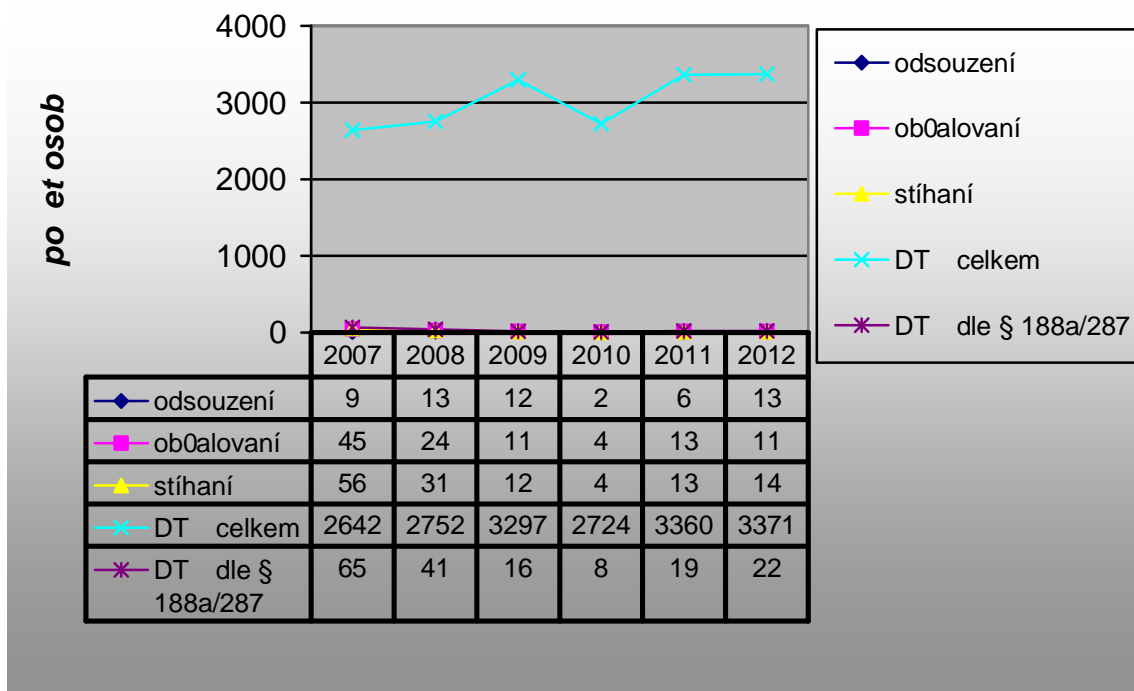
	2007		2008		2009	
	počet	%	počet	%	počet	%
trest do 1 roku	8	32,0	5	26,3	7	36,8
trest p es 1 do 5 let	16	64,0	14	73,7	12	63,2
p es 5 do 15 let	1	4,0	0	0	0	0
celkový počet trestů	25	100	19	100	19	100

	2010		2011		2012	
	počet	%	počet	%	počet	%
trest do 1 roku	16	40,0	9	29,0	7	20,6
trest p es 1 do 5 let	22	55,0	22	71,0	26	79,5
p es 5 do 15 let	2	5,0	0	0	1	2,9
celkový počet trestů	40	100	31	100	34	100

Celkový počet nepodmíněných trestů je v letech 2010-2012 vyšší než v letech 2007-2009. Je zajímavé, že nejvíce případů bylo v roce 2010. Trest odnětí svobody do 1 roku se podle změn trestního zákona neustále snižuje (kromě roku 2009 nárůst o 2 případy), ale zatímco v letech 2007-2009 klesal trest odnětí svobody od 1 do 5 let (ze 16 případů v roce 2007 na 12 v roce 2009), tak v letech 2010-2012 počet tohoto trestu mírně vzrostl (ze 22 na 26 případů).

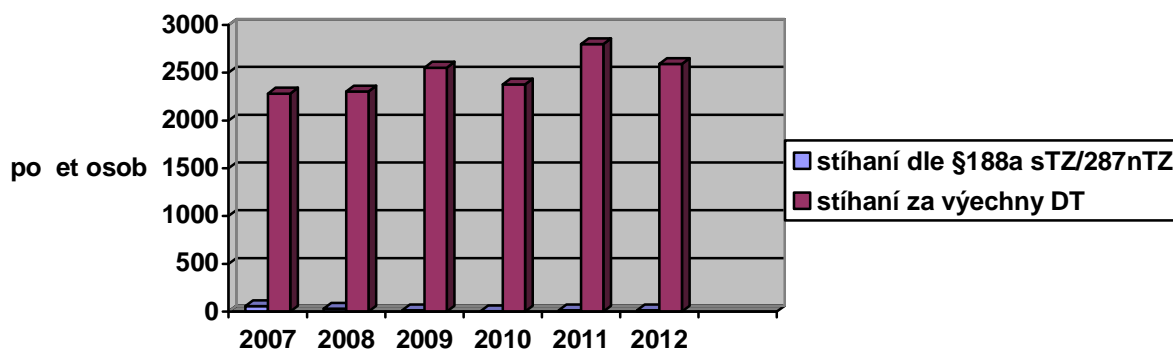
4.5. Analýza trestného činu dle § 188a šsTZö a § 287 šnTZö

Graf . 1: Počet osob trestně stíhaných, obžalovaných a odsouzených za trestný čin dle § 188a šsTZö a § 287 šnTZö v letech 2007-2012 vzhledem k celkovému počtu spáchaných drogových trestných činů a celkovému počtu DT dle § 188a šsTZö a § 287 šnTZö.

Počet DT dle § 188a šsTZö a § 287 šnTZö od roku 2007 do roku 2010 neustále klesal, až v letech 2011 a 2012 dochází k nárůstu. Nejvyššího zastoupení na všech DT tento trestný čin dosáhl v roce 2007 o 2,5%, nejnižší byl v roce 2010 o 0,3%. Celkově je tento trestný čin ze všech DT nejméně zastoupen. V letech 2007-2009 bylo možné pozorovat pokles u všech atributů o tzn. trestně stíhaných, obžalovaných a odsouzených. Naopak v letech 2010-2012 lze pozorovat opětovný nárůst, i když ne takových hodnot jako v letech 2007 a 2008.

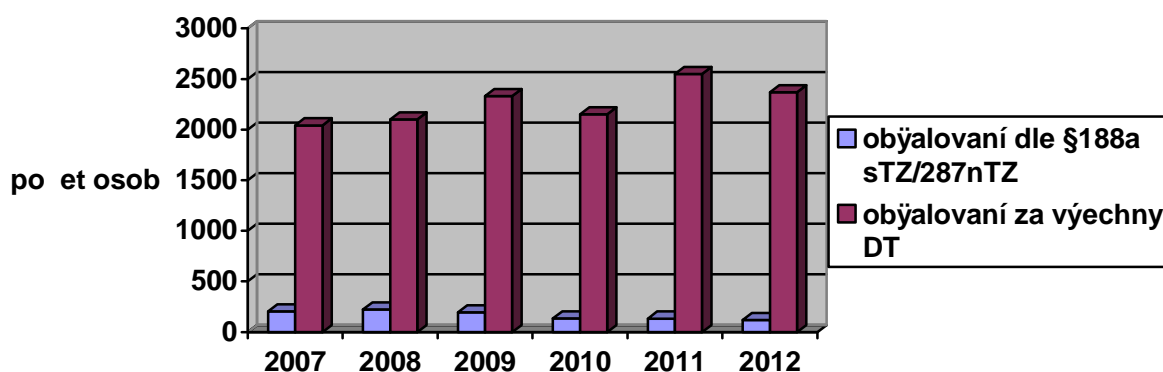
Graf .2: Poměr počtu trestně stíhaných dle § 188a šsTZo a § 287 šnTZo v letech 2007-2012 k počtu trestně stíhaných za všechny DT .

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
stíhaní dle §188a sTZ/287nTZ	56	31	12	4	13	14
stíhaní za všechny DT	2282	2304	2553	2377	2798	2593
188a sTZ/287nTZ/všechny DT (%)	2,5	1,3	0,5	0,2	0,5	0,5

Jednoznačně nejvyšší podíl trestně stíhaných za tento trestný čin byl v roce 2007 o 2,5% (i v absolutních číslech nejvyšší počet 56 případů). V letech 2007-2009 se podíl snižoval z 2,5% v roce 2007 na 0,5% v roce 2009. Po změně trestního zákona dochází v letech 2011 a 2012 k mírnému nárůstu na úroveň roku 2009.

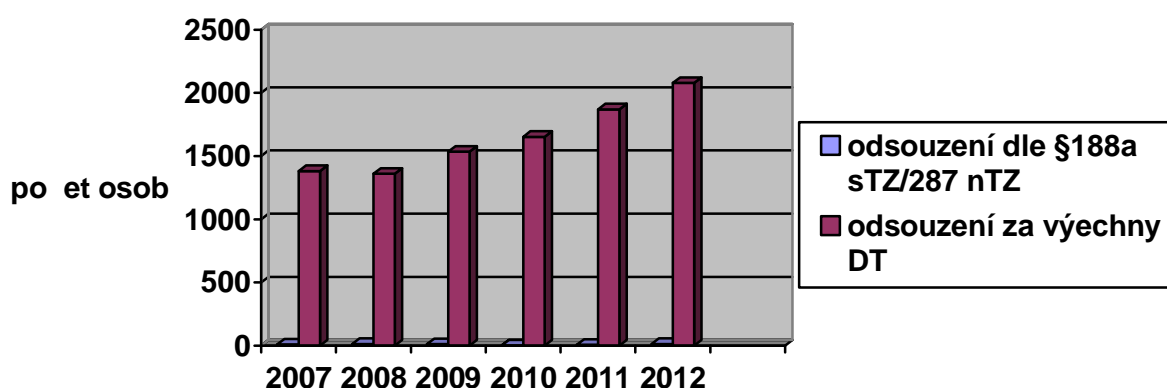
Graf .3: Poměr počtu obžalovaných dle § 188a šsTZo a § 287 šnTZo v letech 2007-2012 k počtu obžalovaných za všechny DT .

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
obžalování dle §188a sTZ/287nTZ	45	24	11	4	13	11
obžalování za všechny DT	2042	2100	2332	2152	2549	2368
188a sTZ/287 nTZ/všechny DT (%)	2,2	1,1	0,5	0,2	0,5	0,5

U obflalovaných je to podobné jako u trestn stíhaných osob. Nejvyšší podíl tohoto trestného inu na všech DT je dosaženo v roce 2007 o 2,2% (v absolutních íslech 45 p ípad), nejnižší v roce 2010 o 0,2% (pouhé 4 p ípady).

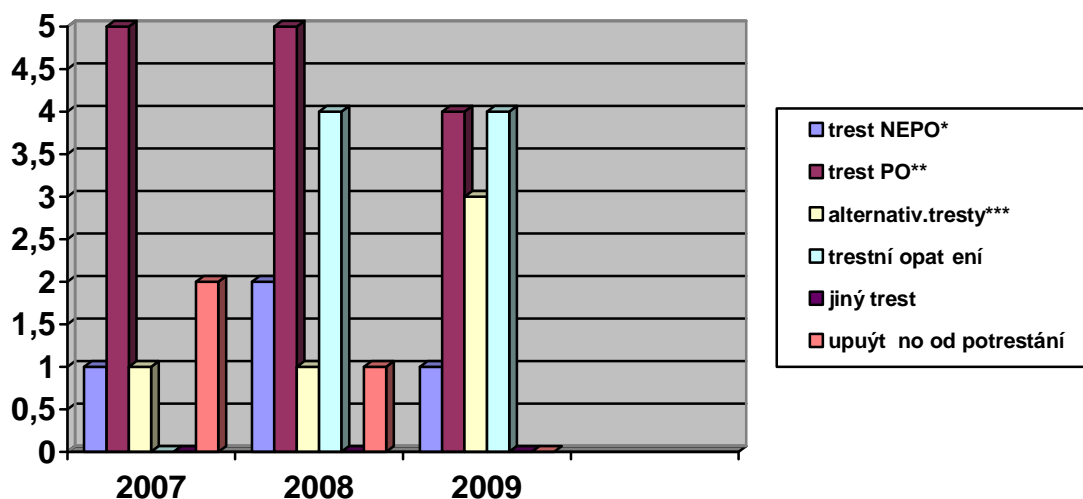
Graf .4: Pom r po tu odsouzených dle § 188a šsTZo a § 287 šnTZo v letech 2007-2012 k po tu odsouzených za všechny DT .

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
odsouzení dle §188a sTZ/287 nTZ	9	13	12	2	6	13
odsouzení za všechny DT	1382	1360	1535	1652	1870	2079
188a sTZ/287nTZ/v všechny DT (%)	0,7	1,0	0,8	0,1	0,3	0,6

U odsouzených lze pozorovat v letech 2007-2009 stagnaci, v roce 2009 pokles o 1 p ípad (12), zatímco v letech 2010-2012 nár st na úroveň roku 2008 o (13 p ípad). Nejnižší počet odsouzených byl v roce 2010 pouhé 2 p ípady.

Graf .5: Jednotlivé druhy trest uložených za trestný in dle § 188a šsTZo v letech 2007-2009.

	2007		2008		2009	
	počet	%	počet	%	počet	%
trest NEPO*	1	11,1	2	15,4	1	8,3
trest PO**	5	55,6	5	38,5	4	33,3
alternativ.tresty***	1	11,1	1	7,7	3	25,0
trestní opatření	0	0	4	30,8	4	33,3
jiný trest	0	0	0	0	0	0
upuřeno od potrestání	2	22,2	1	7,7	0	0
celkový počet odsouzených	9	100	13	100	12	100

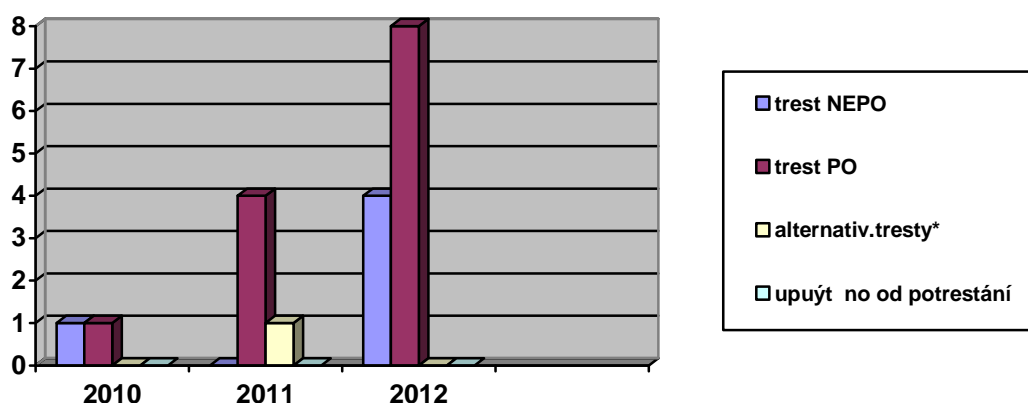
*-trest NEPO: nepodmíněný trest odnětí svobody

**-trest PO: podmíněný odložený trest odnětí svobody

***-alternativní tresty: zákaz inžinnosti, peněžitý trest, trest obecně prospěšných prací

Nejvíce trestů bylo uloženo jako podmíněný trest odnětí svobody stejně jako u ostatních DT, úřada u jednotlivých druhů trestů se pohybují v řádech jednotek.

Graf .6: Jednotlivé druhy trestů uložených za trestný čin dle § 287 šnTZö v letech 2010-2012.

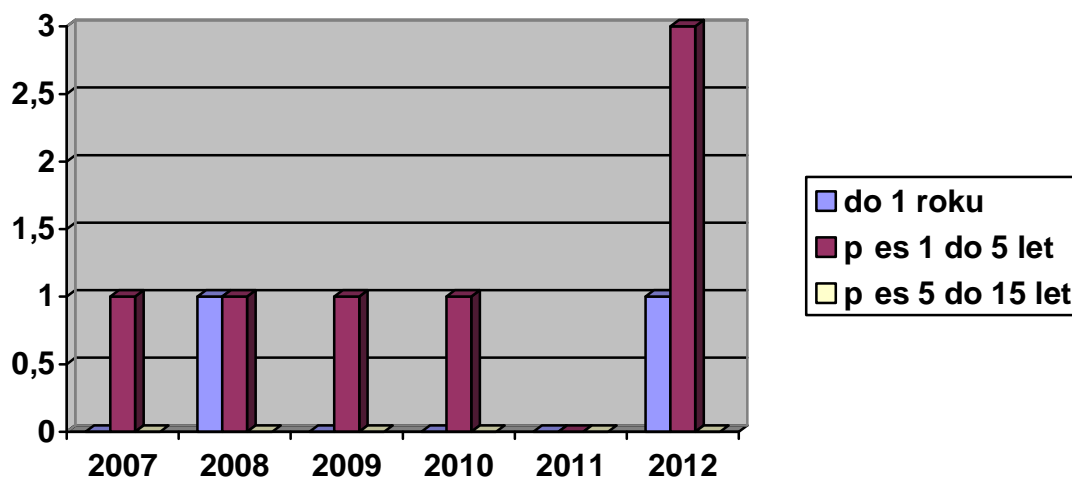
*-alternativní tresty: zákaz inžinnosti, peněžitý trest, trest obecně prospěšných prací, domácí vězení

	2010		2011		2012	
	počet	%	počet	%	počet	%
trest NEPO	1	50,0	0	0	4	30,8
trest PO	1	50,0	4	66,6	8	61,5
alternativ.tresty*	0	0	1	16,6	0	0
upuřeno od potrestání	0	0	0	0	0	0
celkový počet odsouzených	2	100	6	100	13	100

U celkového počtu odsouzených za tento trestný čin v letech 2010-2012 je patrný poměrně značný nárůst (v roce 2010 pouze 2 případy, v roce 2012 již 13). Zaprincipálně to je zejména zvýšeným počtem podmíněných trestů v letech 2011 a 2012 (4 a 8 případů).

Graf .7: Délka nepodmíněných trestů odnětí svobody uložených za trestný čin dle § 188a šsTZo a 287 šnTZo v letech 2007-2012.

	2007		2008		2009	
	po et	%	po et	%	po et	%
trest do 1 roku	0	0	1	50	0	0
trest p es 1 do 5 let	1	100	1	50	1	100
p es 5 do 15 let	0	0	0	0	0	0
celkový po et trest	1	100	2	100	1	100

	2010		2011		2012	
	po et	%	po et	%	po et	%
trest do 1 roku	0	0	0	0	1	25,0
trest p es 1 do 5 let	1	100	0	0	3	75,0
p es 5 do 15 let	0	0	0	0	0	0
celkový po et trest	1	100	0	100	4	100

Nepodmíněné tresty odnětí svobody za tento trestný čin jsou udlovány pouze výjimečně, i když v roce 2012 byly uloženy celkem ve 4 případech (3 z nich s trestem odnětí svobody od 1 roku do 5 let).

Diskuse a závěr

Jak uvádí Mravčík (2012) podle policejních statistik celkový počet trestných činů (azeny včetně druhy kriminality jako např. majetková, násilná, sexuální, politická aj.) neustále právě od roku 2007 (s výjimkou roku 2011, kdy byl zaznamenán jen nepatrný nárůst) klesá, ale u DT je tomu naopak, tím pádem se i zvyšuje podíl primární drogové kriminality na všech zjištěných trestných činech. Toto může značit lepší práci policie v odhalování DT, zejména tedy speciálního policejního útvaru jako Národní protidrogové centrály (i když v současné době z vlastní zkušenosti vím, jak obtížná je práce policie díky finančním krotkám a nedostatečnému personálnímu obsazení), ale spíše se domnívám, že je to zapříčineno neustálou rostoucími počty tzv. problémových uživatelů drog. (Mravčík, 2012) uvádí, že v roce 2007 to bylo dle prevalence odhadem 30900 osob, v roce 2012 již 41300) a také tím, že se prostě nepodařilo v rámci primární prevence snížit poptávku po drogách. Tím pádem nalézají v Řečtině pěstouny pro své obchody dealerů drog. (Válková, Kuchta, 2012) uvádí, že pachatelé DT jsou jak konzumenti a na droze závislí lidé, tak i ti, kteří drogu nekonzumují, ale chtějí se jejím prostřednictvím obohatit.

Ze statistických údajů MS týkajících se DT jako tzv. primární drogové kriminality v letech 2007 až 2012 vyplývá, že jednoznačně nejvyšší podíl je trestným činem dle § 187 šsTZo a § 283 dle šsTZo (co do počtu trestně stíhaných, obžalovaných i odsouzených osob) i co do počtu vyšetřovaných DT dle údajů státních zastupitelství. Percentuální zastoupení tohoto trestného činu je ze všech trestných činů spadajících do primární drogové kriminality jednoznačně nejvyšší, nejvyšší podíl byl zaznamenán v roce 2008 - 74,8% a nejvyšší v roce 2010 - 80%. Možnost ukládání peněžitého trestu u základní skutkové podstaty, stejně jako možnost uložení trestu propadnutí majetku jsou tak málo ukládanými tresty, že tato okolnost neměla na skladbu ukládaných trestů prakticky žádný vliv. A koliv došlo ke změně materiálního pojetí trestného činu ve formální (soudy tak mohly připadnout závažnosti, které by však díky existenci okolnosti podmínejícího vyšetření trestní sazby naplňovaly kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu, posoudit podle základní skutkové podstaty a uložit tak mírnější trest, ale podle nového trestního zákona však taková varianta nebude možná a činec bude muset být posuzován podle takové skutkové podstaty, kterou naplní) a ohledně získání značného, i prospěchu velkého rozsahu nebude třeba samotné získání takového prospěchu, ale postačí prokázání takového úmyslu o ztíchto atribut by se dalo dovodit, že počet DT dle § 187 šsTZo a § 283 dle šsTZo se bude zvyšovat, k tomu ale nedošlo, naopak v roce 2010 byl počet těchto trestných činů nižší, poté ale již opět na úrovni roku 2009. Změnou trestního zákona dochází ke zrušení trestní sazby u pachatelů, kteří se tohoto trestného činu dopouštějí opakovaně (tzn. byli za něj v posledních 3 letech odsouzeni, i potrestáni) mohou být odsouzeni na 2 až 10 let (v předchozí právní úpravě jen na 1 až 5 let), zde by stálo za úvahu zjistit, do jaké míry se podepsala tato skutečnost na poměrně značném nárůstu nepodmíněných trestů od 1 roku do 5 let (a pokud ano, pak musely být tyto tresty ukládány v dolní polovině trestní sazby). A koliv počet trestn

stíhaných a obflalovaných v roce 2010 a 2012 poklesl, na počet odsouzených to nemělo vliv, ten lineárně narostl. Což by svědilo o vyšší efektivitě trestního řízení v těchto letech, to se však nedá říci o letech 2007-2009, kdy počet trestně stíhaných a obflalovaných rostl, zatímco počet odsouzených byly na konstantní úrovni. Ovšem rozdíly v počtu trestně stíhaných i obflalovaných k odsouzeným se i po změně trestního zákona pohybují v řádech stovek případů, to stále vypovídá o tom, že kvalita trestního řízení by měla být přikládána větší význam ve smyslu lepší provázanosti orgánů v trestním řízení (policie, státní zastupitelství, soudy). Podle trestního řádu by trestní stíhání mělo být zahájováno až poté, co je policejními orgány dostatečně odvodněno, že daný trestný čin spáchala určitá osoba a obflaloba je podávána státním zástupcem v případě, že výsledky vyšetřování dostatečně odvodí uří postavení obviněného před soud. Domnívám se, že jifi tyto dvě zmíněné okolnosti by měly v naprosté většině případů postačovat k pravomocným rozsudkům prokazujícím vinu pachatele. Zajímavý je také rozdíl v celkovém počtu odhalených drogových trestných činů dle § 187 šsTZö a § 283 dle šnTZö a trestně stíhanými. Tento rozdíl se pohybuje stejně jako u výše popisovaného rozdílu mezi trestně stíhanými, obflalovanými a odsouzenými v řádech stovek případů. Zde by stálo za úvahu zjistit do jaké míry se na tomto faktu podílí například pachatel, že spáchal více DT (dochází k tzv. duplicitám viz. kapitola 4) a do jaké míry to, že dojde k zastavení trestního stíhání státním zástupcem například je-li nepochybné, že se nestal skutek, pro který se trestní stíhání vede, nebo není-li prokázáno, že skutek spáchal obviněný.

Druhým nejčastěji páchaným DT je trestný čin dle § 187a šsTZö a § 284 dle šnTZö, jeho podíl na všech DT činil maximálně 14,6% v roce 2008 a nejnižší hodnoty 9,5% dosáhl v roce 2010. U tohoto trestného činu je po změně trestního zákona patrný snižující se poměr mezi trestně stíhanými a odsouzenými. V roce 2012 byl dokonce zaznamenán v těchto počtech odsouzených nejl obflalovaných, tato skutečnost je patrně způsobena tím, že obflalovaní v roce 2011 byli pravomocně odsouzeni až v roce 2012. Nový trestní zákoník přinesl v § 284 rozlišení mezi drogami měkkými a tvrdými a toto rozlišení spoívá v tom, že méně jsou trestáni ti, kteří neoprávněně přechovávají v množství větší než malé množství omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC) a na druhou stranu přičinějí jsou tresty pro ty, kdo takto činí u jiné OPL. Mravík (2010,2011,2012) ve svých výročních zprávách uvádí, že počet zadržených osob v souvislosti s přechováním konopných látek pro vlastní potřebu se neustále zvyšují (v roce 2010 o 59,6% ze všech druhů drog, v roce 2012 jifi 77,3%), ale například počet trestně podmíněně odsouzených do 1 roku tento fakt nemá žádný vliv, za to počet podmíněně trestně v roce 2011 a 2012 rapidně vzrostl a také počet trestně podmíněně trestně od 1 roku do 5 let se značně navýšil. Z toho by se dalo usuzovat, že soudy přistupují přesně podle změny trestního zákona a mírněji trestají ty, kteří přechovávají konopí v množství větší než malé. Ale přičinějí postihují ty, kteří takto činí ve větší, i značném rozsahu, i přechovávají jinou OPL než je konopí.

Trestný čin dle § 285ššnTZö nelze porovnávat, protože tento trestný čin trestní zákon . 140/1961 nezná. Ovšem je zajímavé, že počet odsouzených v roce 2011 a 2012 je vyšší než počet obžalovaných. To může souviset s tím, že v právní praxi tento trestný čin nebyl zařazen a nedošlo k pravomocnému odsouzení, tak ti co byli trestně stíháni, resp. obžalováni například v roce 2010, i 2011, tak odsouzeni byli až následující rok.

U trestného činu dle § 188 ššnTZö a § 286 dle ššnTZö je zajímavé, že klesá rozdíl mezi celkovým počtem odhalených DT a pravomocně odsouzenými. Což v tomto případě může svědčit o snadnější prokazatelnosti ze spáchání tohoto trestného činu a usvědčení pachatele orgány jinými v trestním řízení. To samé se dá říci i o trestném činu dle § 188 ššnTZö a § 286 dle ššnTZö, tyto trestné činy tvoří jen velmi malou část z celkové primární drogové kriminality.

Jak jsem se již zmínil na začátku této kapitoly, tak počet všech trestných činů v ČR klesá, ale u primární drogové kriminality naopak dochází k nárůstu trestné činnosti. Pokud vezmeme v potaz, že s primární drogovou kriminalitou nepochybně souvisí i sekundární drogová kriminalita (trestné činy páchané za účelem získání drogy, i například pod vlivem drogy) pak je toto zjevné poklesu všech trestných činů poměrně překvapivé.

Použitá Literatura

- Bém, P., Kalina, K. (2003). Úvod do primární prevence: východiska, základní pojmy a postupy. In: K. Kalina et al. (2003). Drogy a drogové závislosti. 2. díl. Praha: Úřad vlády ČR.
- Bradáčová, L. Proč není přestavování rostliny konopí výrobou? Státní zastupitelství, 2008, č. 4, s. 27 - 30.
- Budina, Z. (1995). Problematika právní úpravy nedovoleného obchodu s omamnými a psychotropními látkami. Bulletin Národní protidrogové centrály, 95(2), s. 5-10.
- Carpentier, Ch. (2007). Drogy a trestná činnost - složitý vztah. Lisabon: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství.
- Císař, R. (2002). Trestní právní status konopí de lege lata i de lege ferenda. Trestní právní revue, 2002(1), s.12-17.
- Fastner, J. (1999). Je třeba trestně trestat nedovolené výroby a drfění omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187a trestního zákona. Trestní právo, 99(11), s.6-11.
- Fischer, S., Třída, J. (2009). Sociální patologie. Praha: GRADA Publishing.
- Ganeri, A. (2001) Drogy: od extáze k agonii, Praha: Amulet.
- Grumlík, R. (1998). Historizující úvaha a pohled na drogovou závislost v České Republice část I. Bulletin Národní protidrogové centrály 98(1), s.17-18.
- Hein, O. (1999). Kriminalizace drfění drog pro vlastní potřebu ano či ne? Právní rozhledy, 99(4), s.201-203.
- Hruška, J. (2008). Je pouhé přestavování konopí trestné? Trestní právo, 08(11), s.32-36.
- Hruška, J. (2009). Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. Trestní právo, 09(2), s.9-15.
- Chmelík, J. (1999). Nová právní úprava drogových deliktů a stručnost k metodice jejich dokazování. Kriminalistika 99(1), s. 31-37.
- Juráková, I. (1999). Několik poznámek ke kriminalizaci drfění drog pro vlastní potřebu. Právní rozhledy, 99(1), s.15-18.
- Kalina, K. et al. (2003). Drogy a drogové závislosti. 2. díl. Praha: Úřad vlády ČR.
- Kloučková, S. (2000). Hodnocení znakové podstaty trestného činu přechovávání drog pro vlastní potřebu podle § 187a trestního zákona. Právní rozhledy, 2000(6), s.242-246.
- Marešová, A. a kol.(2003). Drogy a česká veřejná populace v kontextu drogové scény a trestní právní legislativy. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

- Mravčík, V., Grohmannová, K., Chomynová, P., Nečas, V., Grohmannová, L., Kišová, L., Nechanská, B., Fidesová, H., Kalina, K., Vopravil, J., Kostecká, L., Jurystová, L. (2011). Výroční zpráva o stavu ve vcech drog v České republice v roce 2011. Praha: Úřad vlády ČR.
- Mravčík, V., Chomynová, P., Grohmannová, K., Nečas, V., Grohmannová, L., Kišová, L., Nechanská, B., Sopko, B., Fidesová, H., Vopravil, J., Jurystová, L. (2012). Výroční zpráva o stavu ve vcech drog v České republice v roce 2012. Praha: Úřad vlády ČR.
- Mravčík, V., Chomynová, P., Orlicková, B., Pešek, R., Tkačková, K., Třrdlantová, E., Miovská, L., Gajdošková, H., Vopravil, J. (2007) Výroční zpráva o stavu ve vcech drog v České republice v roce 2007. Praha: Úřad vlády ČR.
- Mravčík, V., Pešek, R., Horáková, M., Nečas, V., Tkačková, K., Třrdlantová, E., Kišová, L., Běláková, V., Fidesová, H., Nechanská, B., Vopravil, J., Kalina, K., Gabrhelík, R., Zábanský, T. (2009). Výroční zpráva o stavu ve vcech drog v České republice v roce 2009. Praha: Úřad vlády ČR.
- Mravčík, V., Pešek, R., Tkačková, K., Orlicková, B., Třrdlantová, E., Třrdlantová, L., Kišová, L., Běláková, B., Gajdošková, H., Vopravil, J. (2008). Výroční zpráva o stavu ve vcech drog v České republice v roce 2008. Praha: Úřad vlády ČR.
- Neada, V. (2000). Pohled novel trestních kodexů v období od listopadu 1989 do konce roku 1999. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.
- Novotná, J. (2004). Měly trestně stíhat pachatele nelegální manipulace s rostlinou durmanu obecného? Bulletin Národní protidrogové centrály, 2004(3), s.8-10.
- Pikna, B. (1996). Téma legalizace drog jako závažný právní a společenský problém. Trestní právo, 96(11), s.15-18.
- Pikna, B. (1997). Nástin legislativních řešení problematiky držení drogy. Trestní právo, 97(7-8), s.22-28.
- Pipek, J. (2004). Formální pojetí trestného činu a princip oportunity. Trestní právní revue, 2004(11), s.309-320.
- Púry, F., Sotolá, A., Šámal, P. (1999). K problematice trestního postihu páchání drog pro vlastní potřebu. Právní rozhledy, 99(10,11), s.509-517, s.581-587.
- Růžička, M. (1999). K problematice trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek nebo jedů podle ustanovení § 187a trestního zákona. Trestní právo, 99(6), s.8-13
- Sotolá, A., Púry, F., Šámal, P., Kudrle, S., Kalina, K. et al (2002). Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení. Institut vzdělávání Ministerstva spravedlnosti ČR.

- Mámal, P. (2003). K problematice množství v t-ího neř malého u omamných a psychotropních látek podle § 187a odst. 1 TrZ. Trestn právní revue, 2003(1),s.27-28.
- Mámal, P. (2007). K problému formálního a materiálního pojetí a pojmu trestného inu v p ípravované kodifikaci trestního zákoníku. Právní rozhledy, 2007(17), s.367-642.
- Mámal, P. et al. (2010). Trestní zákoník : Komentá . II. díl. Zvlá-tní ást. Praha: C. H. Beck.
- Tablová, R. (1999). Drogy, kriminalita a prevence. Praha: Policejní akademie R.
- Tablová, R., Brejcha, B. (2005). Drogy: vybrané kapitoly. Praha: Policejní akademie R.
- Tefunková, M. (2011). Drogy a kriminalita ó jaký je mezi nimi vztah? Adiktologie, 11(3),s.156-164
- Turma, P. (1996). Materiální prameny mezinárodní kontroly drog (se zvlá-tním z etelem k otázce legalizace). Právník, 96(1), s. 70-81.
- Teryngel, J. (1996). K lidoveckým návrh m novel trestního zákona. Trestní právo, 96(4),s.14-19
- Trávníková, I., Zeman, P. (2007). Možnosti trestní justice v protidrogové politice I. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.
- Tukinská, M. (2010). Množství drogy v t-í neř malé dle nového trestního zákoníku. Kriminalistika, 2010(2), s.134-140.
- Válková, H., Kuchta, J. et al. (2012). Základy kriminologie a trestní politiky. Praha: C.H. Beck.
- van Dijk, T. (1993). Možné perspektivy p ístupu k problematice drog a nizozemská drogová politika, in : Normativnost a realita práva, s. 96-97.
- V jt ch, J. et al. (2000). Ú inky transformace trestního zákonodárství na stav kriminality a zvy-ování efektivnosti justice ve vztahu k bezpečnosti ob an R v horizontu r.2000. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.
- Zábranský, T. et al. (2001) PAD : Projekt analýzy dopad ů novelizace drogové legislativy v R. Souhrnná záv re ná zpráva. Praha: ResAd/Scan.
- Zeman, P. (2009). Drogové trestné iny podle trestního zákoníku v kontextu formálního pojetí trestného inu. Brno: Masarykova Univerzita, Právnícká fakulta.
- Zeman, P., Gajdo-řková, H. (2010). Zaost eno na drogy. Praha: Ú ad vlády eské republiky, Národní monitorovací st edisko pro drogy a drogové závislosti, 2010, s.1-12.
- Zeman, P. et al.(2011). Vybrané aspekty drogové problematiky z pohledu ob an . Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

- Odbor dohledu Ministerstva spravedlnosti R. Statistická ro enka kriminality za rok 2007. Praha: Ministerstvo spravedlnosti R.
- Odbor dohledu Ministerstva spravedlnosti R. Statistická ro enka kriminality za rok 2008. Praha: Ministerstvo spravedlnosti R.
- Odbor dohledu Ministerstva spravedlnosti R. Statistická ro enka kriminality za rok 2009. Praha: Ministerstvo spravedlnosti R.
- Odbor dohledu Ministerstva spravedlnosti R. Statistická ro enka kriminality za rok 2010. Praha: Ministerstvo spravedlnosti R.
- Odbor dohledu Ministerstva spravedlnosti R. Statistická ro enka kriminality za rok 2011. Praha: Ministerstvo spravedlnosti R.
- Odbor dohledu Ministerstva spravedlnosti R. Statistická ro enka kriminality za rok 2012. Praha: Ministerstvo spravedlnosti R.
- Zákon . 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve zn ní pozd j-ích zm n a novel.
- Zákon . 140/1961 Sb, trestní zákon ve zn ní pozd j-ích zm n a novel.
- Zákon . 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní iny a o soudnictví ve v cech mládeže ve zn ní pozd j-ích zm n a novel.
- Zákon . 141/1961 Sb. o trestním ízení soudním (trestní ád) ve zn ní pozd j-ích zm n a novel.
- Zákon . 167/1998 Sb. o návykových látkách ve zn ní pozd j-ích zm n a novel.

